Poštnina plačana v gotovini | Leto LXI | V Ljubljani, v soboto 12. avgusta 1933 | Štev. 182 a | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Bodi jasnost!

Diplomatična intriga, s katero je Italija preprečila, da evropske velesile proti Nemčiji, ki z mednarodno nedovoljenimi sredstvi skuša izpodkopavati avtoriteto avstrijske vlade, niso nastopile skupno in solidarno, je menda zadosten dokaz, da takozvani pakt štirih nima nobenega smisla in realnega pomena. Vse bistvo pakta štirih, kakor se je končno izcimil iz prvotnih italijanskih in angleških predlogov, je v tem, da se ustanovi ali vsaj po prijateljskih razgovorih doseže popolno soglasje štirih evropskih velesil v vseh življenjskih političnih vprašanjih Evrope. Brez tega cilja bi pakt itak ne imel nobenega pomena. Nujen predpogoj tega pakta pa je tudi popolna odkritosrčnost med zavezniki, od katerih ne sme nihče skušati, da prevara ali premodri drugega. Zakaj bil je — in to baš po izrecnem poudarku g Mussolinija — zamišljen in podpisan zato, da napravi konec dosedanji politiki zahrbtnosti in prekrivanja sosedovih računov, ki je pritirala Evropo po vojni do drugega prepada. Berlinska afera pa je pokazala, da take volje do odkritosrčne politike med štirimi zavezniki ni in da političnega soglasje ne vlada niti med tremi članicami tega pakta in da do takega soglasja sploh nikoli ne bo prišlo.

Nemčija je z letalskimi naleti in radiopropagando avstrijsko ljudstvo naravnost pozivala na upor proti zakoniti in mednarodno priznani vladi ter je s tem kršila tisti pakt Društva narodov, ki ga tudi pakt štirih priznava kot osnovo mednarodnega miru in reda. Ker Nemčija kljub večkratnim opominom ni prenehala s propagando, ki ne nasprotuje samo izrecnim določilom ženevskega Covenanta, ampak je v nasprotju z vsemi mednarodnopravnimi določbami in običaji sploh, odkar se tako pravo splošno priznava in spoštuje — zato je bila Francija popolnoma v pravu, če je predlagala skupno demaršo treh članic pakta štirih v Berlinu.

Sicer gotovo ni prijetno, če morajo zavezniki opozarjati »zaveznika« na osnovne dolžnosti lojalne mednarodne politike, toda Nemčija je to zakrivila sama, ker je sama izzvala korak, ki je bil potreben, da se razjasni, ali hoče Nemčija biti lojalen član četverozveze ali pa hoče sleikoprej voditi separatno politiko v nasprotju z obstoječim evropskim redom in z načeli miroljubne demokratične politike, ki jo je ustanovilo Društvo narodov. Da je Francija imela prav, temu je dokaz, da se je njenemu stališču pridružila Anglija, ki ima sicer izredno velike obzire do Nemčije in ki gre večkrat kaj rada čisto nasprotna pota nego francoska republika.

Od početka se je zdelo, da Italija misel skupnega koraka v Berlinu odobrava. Mussolinijeva diplomacija je molčala, dokler se ni doseglo popolno soglasje med Francijo in Anglijo, da se ta korak napravi. Ko se je zdelo, da se bo Italija temu brez vsakega pridržka pridružila — zakaj molk se v takem slučaju smatra kot pristanek — pa je agencija Stefani naenkrat svetu suhoparno naznanila, da Italija na tako demaršo ne misli. In ko je ta demarša od strani Anglije in Francije v Berlinu bila storjena in je kancler Hitler dal na prijateljsko opozorilo obeh velesil znani negativni odgovor, ki pomeni skrajno rezko odklonitev, češ da se razmerje Avstrije do Nemčije velesil sploh ne tiče, je italijanska agencija sporočila Evropi, da je g. Mussolini dosegel zopet nov triumf, ker mu je Hitler na tozadeven njegov prijateljski korak dal zagotovilo, da Nemčija ne bo več žalila Avstrije s takimi sredstvi, kakor so letala, radio in podobno. Obenem pa je fašistično časopisje dalo francoskim in angleškim državnikom še ironično lekcijo, češ da njihov rezki korak ni bil na mestu in da se je Mussolini pokazal večjega diplomata, ko je (za hrbtom obeh prijateljskih velesil) dosegel od Hitlerja to, česar oni z vsem mogočnim aparatom skupnega nastopa niso mogli...

Mislimo, da je odveč dokazovati, da take diplomatične metode absolutno onemogočajo vsako skupnost štirih velesil, vsaj kar se Francije tiče. Noben zaveznik, ki hoče ohraniti svojo mednarodno politično avtoriteto, se ne more dati na tak način briskirati od drugega, ki je podpisal z njim zavezniško pogodbo. Ob potezi, ki jo je napravila Italija, se neha vsaka skupna politika in vsak pakt. Treba je samo pomisliti, v kakšen smešen položaj je italijanska igra v Berlinu, ki je bila s Hitlerjem brezdvomno dogovorjena, spravila Francijo in Anglijo. Medtem ko se je namreč Hitler napram Italiji obvezal, da njegova vlada ne bo kršila suverenitete Avstrije, pa je Franciji in Angliji oficielno izjavil, da se ju odnosi, ki vladajo med Avstrijo in Nemčijo, naj bodo že takšni ali drugačni, sploh nič tičejo, da more torej on mirno vršiti naprej propagando za državni preobrat v Avstriji. In kakor da bi tega ne bilo zadosti, so obenem sporočile oficielne agenture, da je dal Hitler Angliji na skrivnem zaupna zagotovila, da ne bo proti Avstriji podvzemal ničesar več, kar bi Veliki Britaniji ne bilo všeč!... Mislimo, da niti stara Turčija in Kitaj, ki sta bila znana po svoji brezskrupuloznosti v mednarodnem pogledu, nista kdaj na tak način vlekla za nos mogočnih velesil Evrope. Da je Italija v momentu, ko imajo parlamenti ratificirati pakt četvorice, aktivno sodelovala pri takem nezaslišanem briskiranju svojih zaveznikov, tega njeni politiki ne bo mogoče odpustiti in veliko vprašanje je, če bo ta njena najnovejša poteza njej v korist.

Mi smo od samega začetka, ko je vlada gosp. Daladiera kar plavala v morju radosti, da se je g. Jouvenelu posrečilo zgraditi most med Francijo in Italijo, opozarjali, da se nam ta optimizem zdi skrajno neutemeljen in da se močno bojimo, da se ne bi kmalu spremenil v bridko razočaranje. Dogodki so nam dali prav in v Parizu vlada danes presenečenje in bojazen za bodočnost, ki bi bila prihranjena, ako bi bila francoska vlada poslušala svoje resnične in zveste zaveznike, predvsem Poljsko, ki je bolj jasno ko vsi drugi videla, da pakt štirih ne bo prinesel nobene pomiritve in razjasnitve evropskega političnega horiconta, ampak narobe, le še hujše zapletljaje in nejasnosti. Saj istočasno, ko se je ob nujni potrebi skupnega nastopa v Berlinu, da se prepreči zanetenje novega požara v srednji Evropi, pokazalo tajno zavezništvo med Hitlerjevim in Mussolinijevim režimom, doživljamo oživitev revizionistične kampanje za anulacijo versaillske mirovne pogodbe, ki jo Italija na vso moč favorizira in ki jo je ona tudi zanetila. O tej stvari bomo še podrobneje govorili, ker zadeva tudi bitne interese Jugoslavije — zaenkrat pa izražamo misel, da bi bilo za razjasnitev položaja v Evropi najboljše, če se pakt četvorice ne ratificira in če se na ta način ustvari čist in jasen položaj. Ako so že neprijatelji sedanjega miru in reda v Evropi in ako težijo za tem, da se osvobojeni narodi zopet spravijo pod sužnjost nemškega in italijanskega ali madjarskega imperializma, potem je le prav, da se pokažejo v vsej luči in da se ne skrivajo za raznimi lažnivimi pakti.

Iz tega bi sledilo, da vzpostavitev odnošajev s sovjetsko Rusijo v Bolgariji nima nikjer več nasprotnikov, niti v vladnih krogih, niti med strankami opozicije. Vprašanje je postavljeno na dnevni red in se bo v najkrajšem času rešilo v smislu zbližanja Bolgarije in sovjetske Rusije, ki bo s tem po 20-letni odsotnosti znova stopila na Balkan.

Bukarešta, 11. avg. U. V tukajšnjih političnih krogih je izzvalo nemalo začudenje, da je novi francoski poslanik v Moskvi Alphand pred svojim odhodom na svoje novo službeno mesto izjavil dopisniku pariškega »Intransigeanta«, **»da obstoja resno upanje, da bosta Romunija in sovjetska Rusija v najkrajšem času izmenjali poslanike.**

Obsedno stanje na IRSKEM

„Zelenega otoka“ upi in razočaranja

Bratomorna gonja irskih fašistov

Dublin, 11. avgusta. (a). **V vsej javnosti vlada napetost, kakršne ni bilo po svoječasnih civilnih bojih na Irskem. Nihče ne more povedati, kaj bo v nedeljo, ko se v Dublinu zbere 30.000 modrih srajc. Ta dan bo namreč ta prostovoljna vojska proslavila padle vojake v svetovni vojni.**

Vodja modrih srajc, general O Duffy, je te dni prvič odkritosrčno priznal, da stremi za fašističnimi cilji. Izjavil je, da pripravlja pokret proti parlamentarizmu in za nov sistem, ki se bo opiral na fašistična načela. Naše modre srajce, je nadaljeval general, niso oborožene in odklanjajo civilno vojno. Civilna vojna, kakršno oznanjajo člani vlade, bi pomenila samo pokolj neoboroženih modrih srajc.

Dublin, 11. avgusta. b. **Položaj na Irskem se je izredno poostril Ponoči je bila seja vlade, ki je trajala vso noč do 9 dopoldne. Na tej seji se je sklenilo, da se nad vso Irsko proglasi obsedno stanje. Obenem je bil izdan nalog vsem železnicam, da ne smejo prevažati irskih fašistov, ki se pripravljajo za nedeljske demonstracije v Dublinu. Vodja modrih srajc, general O Duffy je izjavil časnikarjem, da bo kljub vsem prepovedim zahteval, da se demonstracije izvršijo, pri čemer je posebno naglašal, da »modre srajce« niso oborožene. Za vse dogodke, ki bi mogli nastati, bo odgovorna samo vlada.**

*

De Valera, ki je bil predsednik irske vlade že od l. 1932, ko je z 72 zastopniki »Fianna Fail« (junaki usode) in s pomočjo peščice delavskih poslancev kontroliral absolutno večino v 153 poslancev močnem irskem parlamentu, je postal pravi neomejeni gospodar Irske šele po marčnih volitvah 1933, ko je njegova stranka »junakov usode« dobila sama nadpolovično večino vseh mandatov (77 od 153). Za njega še vedno glasuje 8 delavskih zastopnikov, medtem ko šteje opozicija 48 poslancev pod vodstvom Cosgravea in 9 neodvisnih sedežev. Irski centrum pod vodstvom Frank MacDermonta vodi samostojno politiko, ne da bi se hotel naslanjati ni na de Valero niti na Cosgravea.

De Valera, voditelj integralnih Ircev.

Kompromisar Cosgrave proti integralnemu Ircu De Valeri

Stranka de Valere »Fianna Fail« se imenuje republikanska stranka, to je, ona zagovarja pravico, ki jo imajo narodi, da sami odločujejo o svoji usodi. Ona se je sprva zadovoljila s političnimi ideali, ki jih je cenila višje kot pa materijelne uspehe, toda v teku mesecev, odkar je na vladi, je postavila tudi v gospodarskem pogledu jasen program, ki hoče ustvariti v gospodarskem pogledu neodvisno irsko državo. **De Valera ima za seboj kmeta, ki je navdušen za zamisel čisto irske gospodarske politike, v njegovi stranki se nahajajo nekateri industrijalci, ki so se opijanili ob ideji nacijonalnega gospodarstva in si želijo Irske, ki bi v gospodarskem pogledu sama sebi zadostovala. Tudi delavstvo gre za njim, ker neodvisna, na zunaj zaprta Irska bo nudila več zaposlitve delavskemu stanu kakor pa država, ki je odprta vsem vetrovom.**

Opozicija bivšega predsednika Cosgrave, imenuje se Cumann na nGaedheal (stranka mirovne pogodbe), pa stoji na stališču, da se morajo spoštovati obveznosti mirovne pogodbe, ki jo je Irska sklenila z Anglijo l. 1921. Opozicija je konservativna in smatra, da je blagostanje Irske popolnoma odvisno od urejenih odnošajev z Anglijo.

Vladna stranka in opozicija sta si ustanovili med mladino svoje vojaško izvežbane miličnike. »Irish Republican Army« (Irska republikanska armada) je vdana de Valeri kakor tudi »The White Army) (Bela armada). Cosgrave je zase ustanovil »The Army Comrades Association« (zveza bojnih tovarišev) in zadnje čase še dodal fašistično organizacijo »The blue Schirts« (Modre srajce).

Prvi ukrepi de Valere: Proč od Anglije

V takšnem ozračju je začel de Valera vladati in je takoj v začetku zasedanja novega parlamenta zglasoval zakon, s katerim se odpravlja prisega angleškemu kralju, ki je bila obvezna za vsakega državnega uradnika in irskega poslanca. Druga stopnja je bil zakon, s katerim Irska preneha s plačevanjem 4 milijonov funtov (1 milijardo Din) vsakoletnega tributa angleški vladi. Oba zakona sta dvignila mnogo prahu in povzročila val ogorčenja v Angliji pa tudi med irsko opozicijo samo, ki se je bala zlih posledic odprte borbe proti Angliji. Opozicija se je okrepila posebno, odkar je angleška vlada napovedala bojkot irskega uvoznega blaga in s tem povzročila veliko stisko med irskim kmetskim prebivalstvom. **Opozicija je zagnala klic, da je domovina v nevarnosti in skušala spraviti vso deželo na noge s pomočjo fašistične organizacije modrih srajc, ki jim načeluje energični general O'Duffy. Nastopi modrih srajc so povzročili nemire, tako da je de Valera moral seči po energičnih sredstvih, da zaduši ta pokret, ki ga smatra za izdajalskega, češ, da je plačan od angleške vlade, da uniči na Irskem razpoloženje za popolno neodvisnost »zelenega otoka«.**

Na poti do polne neodvisnosti Irske

De Valera je smatral nadalje, da je potrebno nadaljevati nemoteno s pričetim delom. Navzlic delovanju modrih srajc, kljub nemirom, ki so jih povzročili, je predložil včeraj irskemu parlamentu tri nadaljnje zakone, s katerimi bodo vezi Irske z britanskim imperijem še bolj zrahljane. **S prvim zakonskim predlogom** izgubi kraljev namestnik na Irskem pravico predlaganja zakonov finančnega značaja. Ta pravica prehaja izključno na irski parlament, ki si je pridobil s tem popolno finančno neodvisnost. **Z drugim zakonom** izgubi isti kraljev namestnik pravico potrditve v skupščini sklenjenih zakonov. Ta pravica irskih guvernerjev je lahko izvedbo zakonov zavlačevala. Odslej ima zadnjo besedo pri promulgaciji zakonov irski parlament in predsednik irske države. **Tretji zakonski predlog** bo izbrisal člen 2 irsko-angleške pogodbe l. 1921, v katerem je v primeru zakonodajnih sporov ali pri nesoglasjih upravnega značaja ali celo pri čisto sodno-pravnih konfliktih dovoljen priklic na angleški »tajni svet« (Privy Council), ki odloča v zadnji instanci. S temi tremi zakonskimi predlogi bo kraljevska oblast na Irskem še zmanjšana, kar posebno ugaja republikanski armadi.

Opozicija organizira velike protestne shode po vsej deželi in general O'Duffy je napovedal za prihodnjo nedeljo ogromno parado »Modrih srajc« po Dublinu, da »pokaže svojo moč in želje irskega ljudstva«. Ako sodimo po dosedanjih vesteh, bo de Valera to manifestacijo preprečil, ker je odločen, da nadaljuje in dokonča program neodvisne Irske.

Rusija na Balkanu

Romunija in Bolgarija iščeta Rusijo

Belgrad, 11. avg. l. Iz merodajnih bolgarskih krogov prihaja vest, da je imelo imenovanje bivšega glavnega urednika bolgarskega oficioznega lista »Le Bulgarie« N. Antonova za bolgarskega poslanika v Ankari čisto poseben pomen. Predsednik vlade Mušanov in politični krog, ki ga on vodi, smatrajo, da je po zadnjih političnih dogodkih v Evropi postalo za Bolgarijo potrebno, da vspostavi redne odnose s sovjetsko Rusijo. Londonski pakt, sklenjen med Rusijo in državami Male zveze, je razburil bolgarsko javno mnenje in povzročil v vladnih krogih občutek osamljenosti. **Zato je predsednik Mušanov dal poslaniku Antonovu nalog, naj stopi v stik s sovjetskim trgovinskim zastopnikom v Stambulu ter s sovjetskim veleposlaništvom v Ankari v svrho vzpostavitve rednih trgovinskih odnošajev med obema državama. Antonov ima nalog ponuditi sovjetom pristaniško mesto Varno na Črnem morju kot sedež za bodočo sovjetsko trgovinsko zastopstvo. Eno leto po obnovi gospodarskih odnošajev bi se vzpostavile tudi redne diplomatične zveze.**

Iz istih virov pa izvemo, da obstoja v sedanji vladi Mušanova tudi zelo močan tok, ki zahteva takojšnjo obnovo rednih zvez med sovjeti in Bolgarijo. Tej skupini načeluje agilni poljedelski minister Gičev, ki zatrjuje, da bi samo gospodarska obnova odnošajev z Rusijo ne imela nobenega praktičnega pomena in da je Bolgariji potrebna mnogo bolj politična zaslomba Rusije. Danes namreč Bolgarija vse ono, kar je preje dobavljala iz Rusije, kupuje v Turčiji, Romuniji in Nemčiji, na drugi strani pa Bolgarija nima ničesar nuditi ruski izvozni trgovini. **V tem pravcu se torej ne more pričakovati kakšnih gospodarskih čudežev, kajti trgovinska bilanca bi v bodoče ostala pasivna za Bolgarijo. Koristi more Bolgarija pričakovati le na političnem polju, ker bi si z obnovo rednih zvez in s kakšnim paktom zasigurala sovjetsko zaslombo in se tako otresla zadušljivega ozračja osamljenosti, v katerem se trenotno nahaja.**

Baski: Nova avtonomna dežela Španije

Zgodovinska konferenca treh provinc v Vittoriji

Madrid, 11. avgusta. U. **Kakor Katalonija, tako bodo v kratkem dobile tudi baskiške province avtonomijo. Njihovo gibanje za čim večjo samoupravo je napravilo zadnje dni velik korak naprej. Predstavniki provinc Alava, Biskaya in Guipozcoa so se zbrali preteklo nedeljo v Vittoriji in so diskutirali ter sprejeli načrt zakona, ki pride v kratkem pred kortese v Madridu in ki bo, kakor kažejo zadnji politični dogodki, tudi z nebistvenimi izpremembami sprejet. V Vittoriji so bili zbrani samo pristaši vladne stranke v baskiških provincah in v Galiciji, ki so izbrali zelo primeren trenutek, da uveljavijo svoje zahteve, ker se Azanov režim čedalje bolj maje in nujno potrebuje njihovih glasov, kakor je svojčas potreboval glasove katalonske avtonomistične stranke. Azana je že dal zastopnikom Baskov zagotovilo, da dobe avtonomijo najmanj v tistem obsegu, kakor jo je dobila Katalonija.**

Na zborovanju pa niso bili navzoči katoliški zastopniki Navarre, ki so se postavili na stališče, da vztrajajo v načelni opoziciji proti Azanovi vladi, dokler le-ta ne izpremeni svojega stališča napram sveti Stolici in da se zato zaenkrat desinteresirajo za vprašanje avtonomije, kakor so jo zamislili pristaši sedanjega režima. Navzoči so to dejstvo zelo obžalovali, vendar pa ta neoportuna abstinenčna politika katoliških poslancev Navarre ne bo vplivala na kortese v Madridu. Skupščina v Vittoriji je izrazila mnenje, da se bo tudi Navarra v kratkem pridružila ostalim baskiškim provincam, da izvojuje svoje stare politične in gospodarske svoboščine.

Zastopniki Baskov in Galicije so se nato podali v Barcelono, kjer so bili od množice navdušeno sprejeti. Vršila se je javna skupščina, na kateri so govorniki povdarjali, da bo treba ustanoviti federativno baško republiko, ki naj bi s Katalonijo in ostalo Španijo vred tvorila močno edinstveno državo. Časopisje hvali Azano, da je v svoji dalekovidnosti razumel zahteve in potrebe severnih španskih provinc in da hoče to vprašanje v korist tako severnih provinc kakor celokupne države rešiti.

Dunajska vremenska napoved: Vroče vreme bo trajalo dalje. Ponekod pričakujejo neviht.

Kaj je prinesel Gömbös iz Rima?

Revizijonizem

Kako si Madjarska predstavlja obnovo Podonavja

Budimpešta, 11. avg. b. Odkar se je vrnil Gömbös iz Rima, se neprestano govori v Budimpešti o možnosti revizije meja. Revizijonisti pričakujejo, da bo Mussolini predlagal Madjarski minimalno ponudbo, za katero bo zahteval pristanek Češkoslovaške. Mussolini zastopa po tem mnenju stališče, da ne sme Madjarska iti v svojih zahtevah predaleč. S tem pa se revizijonistična liga in druge iredentistične organizacije ne strinjajo. Sestavili so svoj program revizije in ga predložili Gömbösu. Ta program je v glavnem sledeč:

1. V slučaju priključitve Avstrije k Nemčiji bo Hitler izpraznil Gradiščansko.

2. V pogledu Jugoslavije je vse odvisno od stališča Hrvatske; Madjarska bi se zaenkrat odpovedala restitutio in integrum, če bi na tej strani revizija bila kombinirana z madjarskim koridorjem do Reke in če bi Madjarska dobila svoboden pristop do Jadranskega morja. V tem slučaju bi se Madjarska lahko zadovoljila s spremembo meje pri Franc Jožefovem kanalu.

3. Z ozirom na Romunijo bi se moglo svobodno razpravljati o načrtu, da se ustanovi posebna država v bivšem Erdelju. Liga za revizijo mirovnih pogodb hoče preje, predno hoče formulirati svoje upravičeno stališče, počakati rezultat potovanja grofa Bethlena po Angliji, od katerega mnogi pričakujejo veliko blagoslova. Bethlen bo odpotoval v Anglijo koncem meseca avgusta. Najpreje bo v Londonu proučil razpoloženje napram madjarskim zahtevam po reviziji, potem pa bo potoval po Angliji.

4. Glede na Češkoslovaško so vse madjarske revizijske in iredentistične organizacije zavzele intransigentno stališče in bi bile eventuelno pripravljene razpravljati le o koncesijah, ki tičejo podkarpatske Rusije, kar pa je zelo komplicirana problem ,ki se veže tudi s poljskim in romunskim vprašanjem.

5. Glede Slovaške trdijo revizijonisti, da Madjarska ne sme sprejeti delne revizije; ta mora biti rešena po načrtu Jehličke, toda Madjarska mora dobiti od Slovaške vse kraje, kjer živijo Madjari.

Neskladnost med geografskimi in etnografskimi mejami bi se lahko izravnala z repatricijskim postopkom. V tej smeri je že izdelal načrt znani falzifikator češkoslovaških bankovcev po 5 kron in francoskih frankov, profesor Julie Meszaros. Po tem načrtu bi po izvršeni teritorijalni reviziji Madjarska odstranila ostanke drugih narodov, kot je to storila Turčija po lozanski pogodbi.

Iz teh splošnih načrtov je jasno, da je madjarski revizijonizem trmast, divji in predrzen. V madjarskih revizijonističnih krogih navdušenje za Mussolinija vedno bolj ponehuje, ker baje Mussolini daje Madjarom nasvete, da sprejmejo in da se zadovoljijo le z delno revizijo.

Avstro-nemški spor

Ideja „Anschlussa“ je umrla

Rim, 11. avgusta. b. Po prijateljski intervenciji Italije v Nemčiji se po mnenju fašističnega tiska lahko smatra nemško-avstrijski spor kot likvidiran. Napetost v avstrijsko-nemških odnosih je bila po mnenju fašističnega tiska neprirodna, ker so jo povzročili malenkostni in neresni izpadi fanatikov. **Stališče Nemčije proti Avstriji je bilo neprijateljsko tudi radi tega, ker je Avstrija reagirala na Hitlerjeve težnje v takšnem obsegu, da je Hitlerjev pokret, ki je bil v Avstriji močan, izgubil danes vse. Ideja Anschlussa, ki je prežela vse avstrijske narodne sloje, se je razblinila v nič in se najbrž ne bo tudi nič več povrnila. Spor z Avstrijo so v mnogih političnih krogih tolmačili tako, kakor da Nemčiji ni za ohranitev miru. Vsekakor je to škodovalo samo Nemčiji in nobenega dvoma ni, da je Nemčija zaradi protiavstrijske gonje mnogo izgubila pred svetom.**

Pred Zvezo narodov

Pariz, 11. avg. b. Nekateri listi sedaj zahtevajo, da se zaradi negativnega stališča Nemčije celotni problem avstrijsko-nemškega spora predloži pred Svet Zveze narodov. Pertinax pa je odločno nastopil proti tej zahtevi, češ, da Francija ne bo imela mnogo koristi od takega postopka, ker se sklepi v Svetu Zveze narodov lahko sprejmejo samo soglasno in Nemčija gotovo ne bi pristala na kakšno obliko, ki bi jo tudi najmanjše obsojala v zadevi Avstrije. V ostalem pa Zveza narodov vedno išče pot k pomiritvi, kar je že pokazala zadeva enakopravnosti Nemčije. Francija se mora sprelno izogibati zanjk, ki se ji nastavljajo. Razen tega lahko Zveza narodov izreče svojo sodbo le o izvršenih delih. V zadevi avstrijsko-nemškega spora pa se more govoriti le o pripravah, nikakor pa ne o dovršenih dejstvih. Zaradi tega mora Francija, če želi preprečiti ustvaritev Pangermanije, pričeti energično in kategorično akcijo v Berlinu, da izve ves svet, da Francija ne bo nikdar dopustila, da se sedanja Nemčija na kateremkoli kraju poveča.

Avstro-Madžarska

Budimpešta, 11. avg. b. Trgovinska pogajanja, ki so se vodila zadnja dva dni na Dunaju med madjarskim ministrom Kallayem in avstrijskim ministrom Stockingerjem, so se končala ponoči ob dveh s pozitivnim rezultatom. V uradnih poročilih se ugotavlja, da se je za časa teh pogajanj pokazal prijateljski duh in vroča želja za sporazum med obema narodoma. Kakor je Kallay izjavil časnikarjem, se je dosegel popoln sporazum v dveh glavnih vprašanjih: o uvozu madjarske pšenice v Avstrijo in o izvozu avstrijskega lesa na Madjarsko. Šeletos bo lahko Madjarska uvozila v Avstrijo 5000 vagonov pšenice po ugodnih carinah in sicer po 3.20 zlatih kron. Poleg tega obstoja tudi možnost za uvoz drugih žitaric. Kar tiče avstrijskega lesa, ga bo Avstrija lahko uvozila 5000 vagonov (rezanega), razen tega pa se je dosegel tudi sporazum za uvoz ostalih vrst lesa. Končno Kallay ugotavlja, da je s tem sporazumom dosežen nov korak za zbližanje obeh držav.

Ali morajo rudarska podjetja biti obvezno včlanjena v banovinskih društvih?

Belgrad, 11. avg. (a) Ker je nastalo vprašanje, ali so rudarska in rudarsko-topilniška podjetja obvezana biti član banovinskih industrijskih društev, in da se bo pravilno izvajal obrtni zakon, je minister za trgovino in industrijo izdal na podlagi člena 460 obrtnega zakona potrebna navodila. Po teh pojasnilih so rudarska in rudarsko-topilniška podjetja na podlagi druge točke drugega odstavka čl. 1 obrtnega zakona izvzeta iz določb obrtnega zakona, v kolikor so podvržena določilom rudarskega zakona, če obrtni zakon drugače ne odreja.

Zato se sme obrtni zakon izvajati na rudarska podjetja samo v toliko, v kolikor vsebuje izrečne določbe za to. Če pa take določbe ni, tudi ni pravne podlage, da bi se zakon izvajal tudi na rudarska podjetja.

Besedilo odredbe čl. 391 obrtnega zakona ne vsebuje glede prisilnega članstva rudarskih podjetij v banovinskem društvu nobene izrečne odredbe, in zato ta podjetja nimajo dolžnosti, da bi se morala prisilno včlaniti. Če bi zakon nameraval to prisilno članstvo, bi to tudi izrečno navedel, kakor je izrečno normiral dolžnost včlanitve rudarskih podjetij v gospodarskih zbornicah. Da zakonodajalec ni imel namere prisiliti rudarska podjetja, da postanejo člani takega društva, dokazujejo tudi priprave za obrtni zakon, ker je v definitivnem načrtu obrtnega zakona sicer res predvidena odredba o fakultativnem združevanju rudarskih podjetij, toda tudi ta možnost fakultativnega pripadanja omenjenih podjetij v prisilnih industrijskih društvih ni bila v obrtnem zakonu samem sprejeta. Če pa obrtni zakon ni izrečno sprejel fakultativne možnosti prisilnega združevanja gospodarskih podjetij, se pa iz tega še ne sme sklepati, da je zakon hotel zabraniti možnost fakultativnega včlanjenja omenjenega podjetja v industrijsko društvo. Po tem takem ne bi nasprotovalo intencijam obrtnega zakona, da se posamezna rudarska podjetja včlanijo v industrijsko društvo, če svoj pristop prostovoljno prijavijo in mislijo, da je to v njihovem interesu.

Novi obrtni zakon

Belgrad, 11. avg. (a) V zvezi s pripravljanjem za novo redakcijo obrtnega zakona je poslalo ministrstvo za trgovino in industrijo preko pristojnih zbornic gospodarskim ustanovam okrožnico, s katero jih vabi, da pošljejo ministrstvu svoje pripombe o nedostatkih, ki jih ima po njihovem mnenju obrtni zakon, in svojo sodbo o predlogu, kako naj bi se ti nedostatki popravili in odpravili. Obenem je ministrstvo te ustanove opozorilo, da morajo ta materijal za izdelavo načrta zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona nujno zbrati.

Codos-Rossi-Balbo zopet doma

Pariz, 11. avg. AA. Letalca Codos in Rossi, ki sta prejšnje dni s poletom iz Newyorka do Rayaka v Siriji postavila nov dolžinski rekord, sta snoči pristala na letališču v Marignanu. Priletela sta iz Rayaka v Siriji do Marseilla brez postanka. Proga je dolga 3000 km. Listi naglašajo, da je tudi ta polet po senzacijonalnem poletu preko Atlantskega oceana veliko delo letalcev, ki sta se komaj odpočila od 55 urnega rekordnega poleta.

Na letališču v Marignanu jih je pozdravila ogromna množica in jima priredila navdušene ovacije. Letalca sta izjavila, da bi bila svoj polet iz Newyorka nadaljevala do Perzijskega zaliva, kakor sta prvotno nameravala, če bi ne bila na poti naletela na slabo vreme, tako da sta morala potrošiti velike zaloge kuriva.

Letalca prispeta v Pariz po vsej priliki v soboto. Letalski minister Cot jima bo danes izročil v Marignanu čestitke vlade.

Rim, 11. avgusta. (AA). Na poslednji etapi iz Lizbone v Rim bo letela Balbova atlantska eskadra po tejle progi: najprej bo preletela izliv reke Taja, krenila nato proti rtiču St. Viencent, skrajni točki iberskega polotoka, dalje proti Trafalgarskemu rtiču in pustila Cadix na levi. Potem bo letela vzdolž obale okoli Gibraltarja, pustila na levi Madeiro in ubrala smer na Balearske otoke. S teh otokov bo letela proti otoku Asinari, preletela izliv Bonifacia in naposled krenila čez otok Maddeleno proti Ostii.

Lisbona, 11. avgusta c. General Balbo je radaljnji start svoje eskadre, ki bi se imel izvršiti danes dopoldne, nenadoma zopet odgodil do 6 zvečer. To poslednjo etapo hoče izvršiti brez prekinjenja, tako da ga bodo do večera že pričakovali v Ostiji.

Lindbergh zdrav

London, 11. avg. b. Včeraj se je po vsem svetu razširila vest, da se je nad vzhodno Grönlandijo ponesrečil ameriški letalec polkovnik Lindbergh s svojo ženo. Vest je razširila dosedaj neznana radio postaja, kontrolirati pa je ni bilo mogoče, ker je bila brezžična črta med Kopenhagnom in Grönlandijo pokvarjena. Danes pa je prišla vest, da se Lindbergh z ženo nahaja v Juliana Hab in da bo od tam nadaljeval svoj polet.

Nemiri na Kubi

Havanna, 11. avg. b. Ker je p noči na raznih mestih eksplodiralo več bomb, pri čemer je bila ranjena ena oseba, je predsednik Machado izdal naredbo, da se mora vse orožje in municija v privatnih rokah takoj izročiti državnim oblastem. Če bo policija pri kom našla orožje, bo prišel pred vojaško sodišče. Veliko vznemirjenje je nastalo v kitajski koloniji kubanskega glavnega mesta, ki šteje 30.000 oseb, zaradi umora nekega Kitajca, ki ga je na ulici ustrelil neki uradnik. Predsednik Machado je sporočil ameriškemu poslaniku, da se mora odslej obračati zaradi potrebnih poročil le na kubansko zunanje ministrstvo.

Raketa je eksplodirala!

Pet delavk kemične tovarne „Pyrote“ pri Celju hudo ranjenih

Celje, 11. avgusta.

Na Ostrožnem pri Celju ima svojo tvornico raznih razstrelivnih snovi »Pyrota«, g. Janko Bovha iz Celja. Prej je imel enako tovarno pri Čretu v Celju. Šele pred kratkim se je tovarna preselila na Ostrožno. Dela v tej tovarni so zelo nevarna, kar dokazuje tudi dejstvo, da je v njej, ko je bila še v Čretu, izgubila življenje mlada Celjanka Golobova. Danes okoli pol 3 popoldne je v nekem objektu te tovarne pri polnjenju raket nekemu preddelavcu eksplodirala raketa. Eksplozija je najbrž nastala radi prevelike vročine, ki nastane pri polnjenju raket s strojem. Pri eksploziji je preskočil ogenj na mizo, pri kateri je delalo pet delavk, ki so imele pred seboj že napolnjene rakete, ki pa še niso bile zadelane. Vse rakete so se mahoma vžgale, ogenj je švignil na zraven sedeča dekleta in v trenutku je

BILO VSE V PLAMENIH.

Vžgal je tudi delavnico in mahoma je bil objekt ves objet od ognja. Preddelavec, kateremu se je raketa vžgala, je imel toliko prisotnosti duha, da je vrgel na vsa dekleta čez glavo cunje, da bi si ne užgale las. Ko je nastal ogenj, so ga začeli vsi ostali delavci hitro gasiti in ga kmalu tudi pogasili. Pri eksploziji je dobil preddelavec lažje poškodbe in se je sam odpeljal s kolesom v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč, nato pa so ga odpustili v domačo oskrbo. O nesreči je bila takoj obveščena celjska reševalna postaja, ki je vseh pet hudo poškodovanih delavk prepeljala v celjsko javno bolnišnico, kjer so vse obvezali. Pri eksploziji so goreči deli rakete

OBŽGALI VSEH PET DELAVK

katerim se je vnela obleka. Najhujše poškodbe je dobila 19 letna Justi Binel iz Arclina pri Vojniku. Na tej je obleka popolnoma zgorela in je dobila težke opekline na rokah, nogah, obrazu in prsnem košu .Zgoreli so ji tudi lasje. Njeno stanje je brezupno in bo le težko kljubovala poškodbam. Marija Galun iz Medloga pri Celju in Antonija Vitanc iz Gorice pri Dolgi Pirešici sta dobili hude opekline po vratu, rokah in obrazu. Galunovi so zgoreli tudi lasje in je dobila hude poškodbe na levem očesu ter obstoja nevarnost, da oslepi.

POŠKODBE OBEH SO SMRTNONEVARNE

in je malo upanja, če bosta ostali pri življenju. Hude poškodbe, ki pa niso smrtno nevarne, sta dobili tudi ostali dve, Marija Koroša iz Gaberja pri Celju, ki je dobila težke poškodbe na nogah in na zadnjem delu telesa ter Ana Lošičnik iz Mozirja, ki je dobila hude poškodbe po rokah in nogah. Vse Celje je pod vtisom te strahovite nesreče, o kateri se je zvedelo takoj po vsem mestu in okolici. Vsi želijo, da bi teh pet mladih deklet, ki so v borbi za trdi kruh, zrle pri tem nevarnem delu vedno smrti v oči, čimprej ozdravelo.

Ostuden zločin v Domžalah

Domžale, 11. avgusta.

Snoči se je dogodil v vasi Čemšenik, občina Dob pri Domžalah, ostuden zločin. Ob 21.30 so pridrli v hišo posestnika Mihaela Svetlina trije moški, namazani po obrazu s sajami. Ko je gospodar Svetlin slišal ropot, ko so neznanci s silo vlomili vežna vrata, je prišel iz sobe v vežo, zagrabil vile in se postavil v bran. Svetlin je sicer še precej močan, toda star je 81 let, pa so ga roparji hitro obvladali in mu vzeli vile. Nato so ga prisilili, da je moral v sobi sesti k peči, kjer ga je en ropar stražil, da ni mogel nikamor, niti ni smel klicati na pomoč, ker mu je zagrozil, da ga bo prebodel z vilami. Roparji so preiskali in prevrnili vse pohištvo, iščoč vrednosti, ter so ukradli gospodarju zlato debelo verižico za uro, vnukinji Karlini Medvešček zlato zapestnico, masivno, skupaj zvarjeno, zlat poročni prstan, ki ima znotraj napis Štefi 9. 8. 09. Dalje so vzeli iz hišne zaloge 50 jajc, 5 kg zaseke, pol hleba kruha, eno skledo smetane, že tam pa so popili tri litre mleka. Jajca so zložili v aktovko. To aktovko z jajci in vsemi jestvinami so nedotaknjeno našli danes orožniki v bližnjem gozdu.

Ko so roparji tatvino izvršili, so vnukinjo Karlino Medvešček roj. l. 1919, torej staro komaj 14 let, prisilili z vilami, da je prišla izpod poslje, kjer se je skrila. Nato pa sta jo dva roparja drug za drugim posilila, kar je danes ugotovil uradni zdravnik. Dalje so kričali in preklinjali ter zahtevali denar. Grozili so, da bodo takoj z vilami prebodli vsakogar, kdor bi kričal na pomoč. V rokah so imeli vile in nože. Izjavili so stanovalcem hiše, da so prišli po denar in po vnukinjo Karlino. Nato so odšli v drugo sobo in tam posilili 46-letno Frančiško Svetlin, hčer hišnega gospodarja Mihaela Svetlina, in sicer ista dva roparja drug za drugim. Tretji ropar je med tem hodil po hiši gori in doli in grozil. Eden izmed roparjev je od Frančiške Svetlin zahteval denar in mu je dala zadnjih 10 Din, ki jih je imela pri sebi.

Eden izmed roparjev je nosil hlače pumparice, bil je srednje postave, širokega obraza, imel je temne, gladko nazaj počesane lase, črn klobuk, rjavo-zelenkasto srajco z zavihanim ovratnikom in globoko spuščeno pisano kravato, sportni križasti suknjič, desno roko pa je imel v zapestju obvezano z robcem, morda zaradi kake rane ali pa nalašč. Star je okrog 25 let.

Drugi ropar je imel drap klobuk, dolge črnobelo črtaste hlače, klobuk po sredi prepognjen, star okoli 20 let.

Tretji ropar je bil brez pokrivala, suhega, podolgastega obraza, brez brk, svetlih kuštravih las, obleka drap.

Gospodarili so po hiši od 21:30 do 23. Ubili so cilinder na svetiljki, da je luč gorela s plamenom.

Ko so ob 23 odšli, je Medvešček Karlina tekla k sosedom klicat na pomoč. Od soseda sta prihitela fant in dekle, pa se nista upala nikamor, ker sta se bala, da so roparji v bližini skriti. Šele ob 5 zjutraj so prijavili stvar orožnikom. Orožniki so sevéda takoj uvedli zasledovanje. V bližnjem gozdu so našli vse jestvine nedotaknjene, iz česar se lahko sumi, da so jestvine ropali le navidez. Podan je sum, da so roparji poznali hišne razmere in da so morali biti torej iz bližnje okolice, vsaj eden izmed njih. Ko so namreč v hiši opazili ameriškanski kovčeg, so ga odprli in zagledali v njem dve večji steklenici. Eden od roparjev je zaklical: »Aha, tukaj bomo pa šnops dobili!« Drugi ropar pa je pripomnil: »Saj nimajo šnopsa, letos ga niso kuhali!« Ta ropar je torej dobro poznal hišne razmere. Orožništvo je do sedaj aretiralo nekega sumljivega fanta iz bližnje okolice. Nadaljnje poizvedbe pa se vrše z vso energijo.

Zračni promet Ljubljana-Zagreb

Zagreb, 11. avg. b. Otvoritev zračnega prometa med Zagrebom in Ljubljano bo 23. t. m.

Mestni uradniki

Zagreb, 11. avg. b. Na skupščini posebnega odbora zveze mest je bil sprejet sklep, da se od strani zveze pošlje prošnja prometnemu ministrstvu, da tudi mestni uradniki dobijo ugodnosti vožnje na železnicah, češ, da mestni uradniki izvršujejo veliko državnih poslov in funkcij. Razen popusta na železnicah zahtevajo mestni uradniki tudi zavarovanje od strani Zveze mest. Obe važni vprašanji sta v rokah merodajnih ministrstev. V začetku prihodnjega meseca bo imela Zveza mest svojo redno letno skupščino v Novem Sadu, na kateri bo sprejetih mnogo novih članov novoproglašenih mest.

Primorski akademiki v Belgradu

Belgrad, 11. avg. m. Primorski akademiki iz Ljubljane, ki so prispeli iz Novega Sada v Belgrad, so se nastanili v dijaškem domu in so današnji dan porabili predvsem za razgled mesta. Nocoj bodo priredili prvi koncert na belgrajski radiopostaji, ki ga bo prenašal tudi zagrebški in ljubljanski radio. Jutri zvečer bodo priredili v prostorih Jadranske straže drugi koncert. V nedeljo zjutraj se bo odpeljalo vseh 21 akademikov na Avalo, kjer bodo položili venec na grob neznanega junaka in prgišče zemlje iz Bazovice. Nato bodo odpotovali dalje proti jugu in obiskali Kragujevac, Vrnjačko Banjo, Niš, Skoplje in primorske koloniste v Povardarju. Povsod bodo priredili krajša predavanja o položaju naših narodnih manjšin v Julijski Krajini in na Koroškem in koncerte primorskih in koroških narodnih in umetnih pesmi.

Nad eno milijardo za pošto

Belgrad, 11. avgusta. m. Državna tiskarna za znamke je izdala poročilo o obsegu svojega delovanja, iz katerega posnemamo, da natisne državna tiskarna za znamke letno okoli 200 milijonov poštnih znamk, okoli 700 milijonov raznih taksnih znamk (kolekov), 40 milijonov raznih davčnih znamk itd., kinovstopnic se natisne letno približno 50 milijonov, dopisnih kart blizu 30 milijonov in okoli 90 milijonov knjižic cigaretnega papirja. Dohodki znašajo samo po predpisih iz taksnega zakona 100 milijonov Din.

Osebne vesti

Belgrad, 11. avgusta. (a) Za višjega pristava v 7. skupini na direkciji drž. železnic v Ljubljani je postavljen Ivan Kepec, kontrolor v isti skupini na isti direkciji.

Učiteljstvo Dravske banovine

Po sijajno uspelem trodnevnem učiteljskem tečaju, na katerem je prisostvovalo nad 300 udeležencev iz raznih krajev dravske banovine, in tritedenskem četrtem zadružno-gospodarskem tečaju, na katerem se je usposobilo zopet 31 novih zadružnih delavcev, priredi sekcija Jugoslovanskega učiteljskega združenja za dravsko banovino v dneh od 22. do 25. avgusta t. l. štiridnevni specijalni tečaj za izvenšolsko delo učiteljstva.

Namen tečaja za izvenšolsko delo učiteljstva je izvesti organizacijo in ugotoviti metodo učiteljskega izvenšolskega dela. Razčistiti je treba pojme o izvenšolskem delu. Idejni del tečaja je pokrenil akcijo državljanske vzgoje, ki jo bo treba poglobiti in razširiti na vse privatno, šolsko in javno-društveno življenje, ugotovil pa je tudi, da bo kulturno in nacionalno izvenšolsko delo imelo le tedaj uspeh, če se bo naslonilo na gospodarsko delo. Specijalni tečaj za izvenšolsko delo, ki ga priredi sekcija JUU v avgustu, ima namen premotriti gospodarske probleme, vživeti učiteljstvo v kmetski milje, v potrebe podeželske občine in vasi ter ugotoviti enotno smer in postopek učiteljstva pri izvenšolskem delu.

Zato vabi sekcija JUU na ta tečaj predvsem gospodarske praktike iz učiteljskih vrst, ki so se dosedaj udejstvovali v kmetsko in gospodinjsko nadaljevalnih šolah, pri pospeševanju kmetskega gospodarstva sploh ali drugače na polju narodnega gospodarstva.

Obravnavala se bodo sledeča vprašanja:

1. Sedanja gospodarska kriza in naše kmetsko gospodarstvo.
2. Metoda in organizacija izvenšolskega dela.
3. Naloga učiteljice na vasi.
4. Ljudska pedagogika in psihologija ter nadaljevalno šolstvo za kmetsko mladino.
5. Glavna načela sodobne vzgoje in pouka.
6. Narodna šola v službi splošne vaške kulture.
7. Gospodarska in socialna politika podeželske občine s posebnim ozirom na pospeševanje državljanske vzgoje.

Dostop k tečaju imajo tudi vsi oni učitelji in učiteljice, ki se hočejo priključiti skupni akciji, ter se zanimajo za izvenšolsko delo. Enako so vabljeni vsi mladi tovariši in tovarišice, ki so brezposelni, da se pripravljajo v tem času tudi na to delo, in učiteljski naraščaj z učiteljišč, da izpopolni znanje tudi v tem pogledu.

Tečaj prične 22. avgusta t. l. ob 8 zjutraj v veliki dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Kdor želi, da mu sekcija preskrbi prenočišče, naj sporoči to sekciji JUU do 20. avgusta t. l.

Udeleženci dobe ob zaključku tečaja potrdilo o udeležbi od sekcije JUU. Vsem udeležencem priporočamo, da prečitajo in se poglobe v vprašanja, ki so objavljena v 8—10 številki »Prosvete«.

Važne določbe cestno-policijskih pravilnikov

Naš list je že pred mesecem dni na kratko objavil dve važni naredbi bana dravske banovine, z dne 30. maja 1933, priobčeni v številki 48. Službenega lista banske uprave dravske banovine z dne 14. junija t. l. pod št. 306 in 307. Prva naredba, ki obsega 114 členov, urejuje zaščito javnih cest in prometa na njih za vso banovino (tako zvani **Občni cestni red**), druga pa zaščito javnih cest in varnost prometa, mir in snago na njih v področju avtonomnih mest Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja (tako zvani Mestni cestni red). Druga naredba z 93 paragrafi uvaja za imenovana mesta poleg določb Občnega cestnega reda še podrobnejše predpise, ki so potrebni za te večje kraje. S tema naredbama so zenačeni in poenoteni številni in pogostoma različni predpisi, ki so se tikali cestnega prometa v dravski banovini. Kot dopolnilo k mestnemu cestnemu redu je **uprava policije v Ljubljani** izdala v istem Službenem listu št. 308 posebno naredbo z dne 31. maja t. l., **pregled prometnih prepovedi in omejitev**, ki naj veljajo za posamezne trge, ceste in ulice ljubljanske. Po večini so to omejitve in prepovedi, ki jih je že prej sklenil občinski svet ljubljanski, a še niso bile pregledno zbrane in objavljene, je pa tudi nekaj novih, ki jih predpisuje uprava policije po zaslišanju (ne v sporazumu) z mestnim načelstvom, sklicujoč se na pooblastilo § 3. banove naredbe z dne 30. maja 1933 (Mestnega cestnega reda).

Vse te naredbe so stopile **še dne 30. junija v veljavo.** Ker večina prebivalstva ne bere Službenega lista, pa so določbe teh naredb skoraj za vsakega, ki hodi ali vozi po javnih cestah, da celo za tiste, ki imajo ob javnih cestah hišo ali drugo posest, velikega pomena, hočemo v naslednjem navesti najvažnejše, zlasti pa nove določbe teh cestnih redov, da obvarujemo prizadete s tem morebitnih neprijetnosti in občutnih kazni (denarne globe so določene od 10—1000 Din, če se globa ne plača, pa stopi namesto nje zapor od 1 do 20 dni!).

1. Občni cestni red

ki velja za vso banovino, torej za mesta, trge in vasi, uvaja v členu 1. koristen in potreben nov predpis, da ne sme ob železniških in cestnih križiščih ter ob ozkih ovinkih nobena ograja, nasad ali druga naprava zastirati pregleda do križišč ali ovinkov. Drevje in vejevje ne sme segati v zračni prostor ceste; vse take ovire prometa mora lastnik dotičnega zemljišča ob svojih stroških odpraviti najpozneje do konca tega leta. Les, kamenje in drug materijal se ne sme skladati na cesto, marveč 1 m daleč od zunanjega cestnega robu. Tudi se ne sme orati v razdalji 4 m od zunanje cestne meje **v smeri proti cesti, marveč le sporedno ž njo.**

Prav umestna je nova določba člena 3., ki prepoveduje postavljati bliže ko 1 m od cestnega roba bodečo žico. Kjer že stoji, se mora do konca tega leta odpraviti ali pa pomakniti v določeno razdaljo. Bodeča žica je po navadi iz železa, ki hitro zarjavi in ogroža s tem zdravje pa tudi življenje ljudi in živine, ki se utegnejo raniti ob taki zarjaveli žici. Zato treba to novo določbo toplo pozdraviti. Velja seveda le za javne ceste, tu pa tudi za vse, državne, banovinske in občinske.

Važna je tudi določba, da se ne smejo postavljati bliže nego 4 m od zunanje cestne meje nobene zgradbe; izjemoma daje tako dovoljenje banska uprava. Po zakonu o zaščiti javnih cest je za nekatere, zlasti obrtne delavnice (kovačnice itd.) predpisana še večja razdalja.

Prav dobro došel je jasen predpis člena 11., ki pravi izrečno, **da je za vožnje** z vsemi vrstami vozil, tudi za bicikle, **načeloma določeno samo** vozišče, hodniki, javni nasadi, parki, drevoredi in izprehajališča pa le pa pešče. Če se naj hodniki rabijo tudi za bicikle ali ročne vozičke, mora to izrečno dovoliti policijsko oblastvo 1. stopnje. Stvar se je torej obrnila; ne sme se torej kakor doslej voziti z bicikli tam, kjer je to izrečno prepovedano, ampak narobe: **sme se le voziti z bicikli po hodnikih, če je to izrečno dovoljeno po pristojnem oblastvu.** Prav isto velja za jahanje in bi bilo **jahanje po tivolskih drevoredih ali pešpotih policijsko kaznivo.**

Voznikom vseh vozil (od kolesarjev do avtomobilov in avtobusov) je predpisano v členih 12. do 34. mnogo novih podrobnih navodil. Posebno počasi in **previdno je treba voziti po mostovih,** pred cestnimi križišči, pri vožnji iz ozkih ali stranskih ulic na glavno cesto, z **dvorišč, garaž in vež.** Če je nevarno, se sme voziti z dvorišč ali drugih izhodov na cesto le tako, **da je pri izhodu oseba, ki opozarja na bližajoče se vozilo.**

Počasi je treba nadalje voziti pred šolami (velja tudi za tramvaj!), kadar prihajajo ali odhajajo otroci, pred cerkvami, kadar gre mnogo ljudi vanje ali iz njih, pred bolnišnicami, na sejmiščih ob tržnih dneh, ob prahu in dežju in pri srečavanju Kadar so na cesti vojaške čete, **sprevodi, procesije, pogrebi** in podobno, je treba voz že pred sprevodom ustaviti, če ga ni mogoče prehiteti. Kaznivo in prepovedano pa je, če skuša vozilo, pa bodise le tudi kolesar, tak sprevod prodreti.

Največjo previdnost in počasno vožnjo pa zahteva novi cestni red pri železniških prelazih (člen 26.). Ko se voznik približuje prelazu, ki nima zapornic, se mora ustaviti in se prepričati, če ne prihaja vlak. Šele, ko se je dovolj prepričal, da ni nevarnosti, sme nadaljevati vožnjo. Posebna previdnost je potrebna, če je v bližini prelaza ovinek ali so tam tuneli, ob mraku in gosti megli in ponoči.

Prepovedano je dvigati spuščene zapornice in tako prehoditi ali prevoziti železniški prelaz.

Važna je določba člena 15., da je **prepovedano rezati ovinke**, razvada, ki se je zelo razpasla in spravlja v nevarnost ljudi in vozila. Prav tako umestna je določba, da mora biti voznik obziren proti stabotnim in starim ljudem in takim, ki se jim pozna, da so gluhi ali slepi. Ista dolžnost, da vozi počasi in previdno, ga veže, **če se nad vozilom** (zlasti motornim) **plaši živina.** (Važno, da ve za to naše kmečko prebivalstvo!)

Če se je prej pripetila pri vožnji **nezgoda,** je voznika vezala le moralna ali socialna dolžnost, da je vozilo ustavil in prihitel oškodovanemu na pomoč. To dolžnost je sedaj člen 27. uvrstil med zakonite dolžnosti. **Voznik mora v takih primerih vozilo ustaviti in poškodovancu na najboljši način nuditi prvo pomoč,** ga po potrebi n. pr. za silo obvezati, prenesti v bližnjo hišo, prepeljati na dom, poklicati zdravnika ali ga prepeljati k najbližnjemu zdravniku ali v bolnišnico. Tudi drugi vozniki so po zakonu dolžni, pomagati, kolikor je mogoče.

Glede kolesarjev uvaja novi občni cestni red te-le nove predpise: S kolesom sme voziti le tisti, ki je zadostno izurjen. Z zvoncem mora prenehati zvoniti, če se plaši živina. **Prepovedano je voziti s kolesom skozi veže ali ozke prehode.** Pri izvozu iz hiš, dvorišč ali zemljišč **mora kolesar stopiti s kolesa** (člen 101., odst. 1.). Ta jasni in določni predpis velja za vse primere in za vso banovino. Kdor ravna drugače, je kazniv. Ker je sedaj uvedeno registriranje koles, je tisti, ki vozi vzlic temu iz vež na cesto, v vedni nevarnosti, da ga kdo naznani policijskemu oblastvu kratkomalo tako, da navede številko njegovega kolesa. **Grda in nevarna razvada,** ki se je razpasla tudi pri nas, **da jemljejo fantje dekleta na sprednji del kolesa,** je po členu 101., odst. 2. o. c. reda **prepovedana in kazniva.** Posebno je prepovedano jemati na kolesa, ki niso izdelana za dvoje ali več oseb, otroke.

Če so torej danes pešči precej zavarovani pred kolesarji na hodnikih in pločnikih, pa se tudi od njih zahteva, da ne spravljajo sebe in druge po nemarnem v nevarnost. Tako je po čl. 24. prepovedano, vstopati ali skakati med tem, ko vozilo (avtobus, tarmvaj in voz) še vozi, na vozilo ali z njega ali se obešati zadaj za vozilo. Kjer so ob cestah hodniki ali pešpoti, **pešci ne smejo hoditi po vozišču (sredi ceste),** razen če gredo čez cesto. Drugod morajo **hoditi ob robu ceste,** in sicer praviloma po desni strani (čl. 102). Otroci, ki še ne hodijo v šolo, se ne smejo puščati brez nadzorstva na cesto.

H koncu še nekaj o kajenju v avtobusih in tramvaju, ki je bilo nekaj časa vsled napačnega razumevanja neke akcije finančnega ministrstva nekako v debati. Kajenje v **avtobusih** po čl. 65., odst. 2 občnega cestnega reda **je prepovedano brez izjeme.** Prepovedano je tudi kaditi v notranjosti tramvajskega voza. V prednjem in zadnjem delu voza pa se sme kaditi le, če ta prostor ni povsem zaseden. V priklopnem tramvajskem vozu se sme kaditi (§ 22. mestnega cestnega reda).

O posebnih prometnih predpisih, ki veljajo za mesta in zlasti za Ljubljano, pa kaj več prihodnjič.

Kralj in kraljica na lovu v Kamniški Bistrici

Kamnik, 11. avgusta.

V četrtek je bil v dvornem lovišču v Kamniški Bistrici prvi letošnji lov, na katerega sta Nj. Vel. kralj in kraljica povabila številne visoke goste, ki se mude na oddihu na Bledu. V spremstvu kralja in kraljice so prispeli v Kamniško Bistrico knez Pavle, grški knez Nikola, knez Galicin, francoski poslanik na našem dvoru g. Paul Naggyar, naš zunanji minister g. Jevtič in minister dvora g. Antič v spremstvu maršala dvora in šumskega svetnika g. inž. Dimnika.

V Kamniški Bistrici so si visoki gostje ogledali novi lovski dvorec, nato pa so po kratkem odmoru odšli na lov na gamse, ki je izredno dobro uspel. Zalet gamsov na stojišča je bil velik in lovska sreča je bila visokim gostom zelo mila, posebno pa Nj. Vel. kralju, ki je ustrelil 6 gamsov.

Po končanem lovu so se visoki lovci zopet vrnili k lovskemu dvorcu, odkoder so se po kratkem oddihu odpeljali nazaj na Bled. Vreme je bilo visokim gostom zelo naklonjeno in so bili vsi najboljše razpoloženi.

General Drag. Popović

Foto Lojze Mavec.

ki se danes ob 9 dopoldne odpelje iz Ljubljane na svoje novo službeno mesto pomočnika poveljnika prestolnega Belgrada. (Glej članek v »Slovencu« z dne 5. avgusta.)

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 10. avgusta.

Naš dosedanji dušni pastir p. Gabrijel Cevc nas je definitivno zapustil. Odšel je za župnika v Št. Vid pri Ptuju, vendar se je prišel poslovit od nas zadnjo nedeljo v mesecu juliju. V svojem govoru se je spomnil važnosti letošnjega sv. leta, omenil je jubilej g. nadškofa dr. A. B. Jegliča in povedal nam je še marsikaj važnega in globokega za našo bodočnost. Njegov odhod je za nas zagrebške Slovence velika izguba, njegova požrtvovalna osebnost pa bo ostala vedno v našem spominu. Prepričani pa smo, da bomo kmalu dobili novega duhovnika, ki bo stalno deloval v Zagrebu, ker le tak more popolnoma razumeti naš položaj in spoznati naše potrebe in težnje. Gosp. patru Gabrijelu pa želimo mnogo uspeha v novi župniji in želimo, da bi nas večkrat obiskal, kadar ga pot nanese v Zagreb ali pa mimo njega.

Slomškovo Prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 20. t. m. malo romanje zagrebških Slovencev k Materi božji svetogorski. Mnogim Zagrebčanom, tudi Hrvatom je ta starodavna božja pot znana, zato je naša dolžnost, da obiščemo v čim večjem številu to svetišče. Največ romarjev pride semkaj ravno okrog Velikega in Malega Šmarna, pa je zato primerno, da gremo tudi mi tja v tem času.

Kakor že ime samo pove, leži Marijino svetišče na gori (visoka 621 m), in sicer nad Sv. Petrom. Pričetki te cerkve so precej stari, dokumentarično se dajo zasledovati v trinajsto stoletje, vsekakor pa je najstarejši del zgradbe še mnogo starejši. Najstarejša cerkev je bila najbrž tamkaj, kjer je zdaj ladja. Ker pa je postajala premajhna, so ji vedno kaj prizidavali in povečavali. Zdi se, da se je to končalo šele okrog leta 1732; ta letnica je tudi vklesana nad glavnimi vratmi. Danes imamo tri ladje, glavna ladja dobiva svojo svetlobo iz stranskih ladij in galerij. Glavni trinadstropni veliki oltar je dal postaviti l. 1693 župnik Iv. Jožef Gietler. V sredini glavne ladje pa stoji prestol, obdan z železno ograjo. Na njem kraljuje Mati božja z detetom Jezusom v naročju. Kip nima posebne umetniške vrednosti, pač pa so zanimivi mnogi zaobljubljeni dragoceni darovi, ki so jih poklonili oni, čijih prošnje so bile uslišane. V stranskih ladjah je mnogo tudi starejših zaobljubljenih podob, ki se nanašajo na pomoč Marije svetogorske. Sedanja slikarija glavne ladje je novejšega datuma; poslikal jo je l. 1868 slikar Fantoni. Poleg glavne cerkve je na Sv. Gori še mnogo manjših kapelic in zanimivih znamenj.

Zanimanje za to romanje pri zagrebških Slovencih je zelo veliko. Odpeljali se bomo tja z avtobusi dne 20. t. m., t. j. v nedeljo ob 5 zjutraj z Jelačičevega trga, a vrnili se bomo v Zagreb ob 8 zvečer. Cena za osebo za vožnjo tja in nazaj znaša 40 Din, za otroke polovico. Na Sv. Gori je ob 10 dopoldne slovesna služba božja, kjer bo prepeval naš cerkveni pevski zbor, ob 4 popoldne bodo pa pete litanije Matere božje. — Vozni listki se dobijo pred cerkvijo sv. Roka v nedeljo in na Vel. Šmaren pri dopoldanski in popoldanski službi božji. — Precej jih je že prodanih, ker je mnogo takih, ki se hočejo v teh težkih časih pokloniti in priporočiti Materi Svetogorski.

Pogled na Svete gore izpod hriba, spodaj na levi Sv. Peter, kjer je sedež župnije.

Evharistični shod v Rajhenburgu

Jutri, v nedeljo 13. avgusta, se bo vršil v Rajhenburgu evharistični shod, ki želi združiti vernike videmske-kozjanske in laške dekanije v skupno molitev evharističnega Gospoda. Kot priprava na nedeljsko pobožnost se vrše po posameznih župnijah vseh zgoraj omenjenih dekanij tridnevnice. V nedeljo pa bo zjutraj skupno obhajilo pred tronom lurške Gospe v lurški baziliki. Pri tej jutranji pobožnosti ima cerkveni govor g. dr. Valjavec, ravnatelj salezijanskega zavoda iz Radne. Ob 10 pa je slavnostni govor v spomin 1900 letnice presv. Evharistije, katerega govori g. kanonik dr. Fran Cukala iz Maribora, nato pontifikalna sv. maša g. opata Epalle iz trapistovskega samostana, potem sledi slovesna procesija s presv. Zakramentom.

Nocoj bodo že slovesne večernice ob Zdravi Mariji. Nocoj in jutri popoldne se vprizori tudi verska igra »Slehernik«.

Pobožno ljudstvo, pridi, da skupno molimo svetega Boga v najsv. Zakramentu!

Brezje, spominski dan bojevnikov na praznik 15. avgusta

Naš pisatelj Trdina opisuje drastično vse grozote in strahote popotnika, ki je zablodil v Gluho lozo...

Ko je bila sila na vrhuncu..., »mi je vdihnil Bog tudi dobro misel, ki me je rešila peklenske sile. Pobožno sem se prekrižal in začel moliti angeljsko češčenje... Ko sem končal molitev, so padle z mene hipoma vse stiske in težave... Videl sem lepi Ljubenski hrib in na njem prijazno cerkev sv. Vida. Vsa strašila Gluhe loze so izginila..«

Tovariši! Tudi pred nami, ki se sučemo v obupnem kolobarju Gluhih loz povojnih časov, stoji prelepi griček na Brezjah in na njem je prijazna cerkev sv. Vida mučenika, v stranski kapelici pa je Ona, naša Gospa milostljiva... Skupina bojevnikov pri Devici Mariji v Polju pozivlje vse druge še obstoječe skupine in vse tovariše, razkropljene po Sloveniji, ki le morejo, naj prihite 15. avgusta k Devici Mariji na Brezje.

Naš tovariš Rudolf Wagner bo že čakal ob 9 dopoldne tovariše pevce v samostanski dvorani, da dobro izvežbajo pesmi, ki se bodo pele pri spominskem slavju. Tovariši, v torek, 15. avgusta vsi na Brezje, da dostojno proslavimo desetletnico naših sestankov tam gori!

„Slepi Janez" - žrtev požara

Do 300.000 dinarjev škode

Ljubljana, 11. avgusta.

Staroznana gostilna pri »Slepem Janezu« je danes dopoldne postala žrtev velikega požara, ki bi bil zaradi pomanjkanje vode lahko uničeval še druge sosedne objekte in hiše, a k sreči je vladalo brezvetrije; kakor hitro pa bi potegnil silnejši veter, ni bilo izključeno, da bi požar napravil še ogromnejšo škodo.

Gospodar lepe kmetije in gostilničar g. Fran Šušteršič v Zapužah, ki spadajo še pod rajon ljubljanske policijske uprave, je bil dopoldne s svojo hčerko Slavko v kuhinji. Okoli 8 je planila v kuhinjo vsa prestrašena soseda ga. Rozika Vodnikova in zaklicala: »Gori! Gori!« Ta obupen klic se je ponavljal po vsem naselju tja do Št. Vida in Zg. Šiške. Po telefonu so bile deloma alarmirane vse sosedne požarne brambe. Ljubljanska reševalna postaja je bila ob 8.6 obveščena od tovarne »Stora« o izbruhu požara. Kmalu nato je posestnik g. Grudnik ljubljanske prostovoljne gasilce naprosil za nujno pomoč. Ob 8.6 so že ljubljanski prostovoljni gasilci s poveljnikom g. Mežkom odhiteli na pomoč z veliko motorno brizgalno.

Domači in sosedje so takoj začeli reševati razne premičnine in vrednosti. Požar se je silno naglo širil, ker je dobil izborno netivo v slami in senu, ki je bilo spravljeno v podstrešju nad velikim salonom. Delavci mizarja Roka Berliča, sosed Vodnik in drugi so hiteli gasiti požar s škafi vode, ki so jo črpali iz domačega vodnjaka odnosno iz sosednih. Nastala je že nevarnost, da se bo vnela sosednja Tišlerjeva hiša.

Takoj na licu mesta so bili gasilci iz Št. Vida, Vižmarij, Ljubljančani, dalje gasilci iz Dravelj, Zgornje Šiške, Podutika, Spod. Šiške in Guncelj. Na razpolago so imeli 6 motornih in 3 ročne brizgalne. Pomanjkanje vode pa je silno oviralo lokalizacijo požara kakor tudi gašenje sploh. V zasilnem rezervoaru, ki je zgrajen na Koroški poti za neposredno okolico, ni bilo mnogo vode, kajti to so izčrpali pri zadnjem požaru, ki je prav pred 8 dnevi požar uničil posestvo Černičevo, ki trpi okoli 300.000 Din. Napeljati so zato morali cevi do draveljskega rezervoara. Tam je motorna brizgalna ljubljanskih prostovoljnih gasilcev črpala vodo, ki jo je nato podajala 1 km daleč. Cevi so bile napeljane čez glavno cesto, zato je bil dopoldne tramvajski promet popolnoma prekinjen.

Vsi gasilci so delali z največjo požrtvovalnostjo. Pa tudi mnogi civilisti so tvegali vse, da so pomagali gasiti in reševati razne stvari.

Pomanjkanje vode je bil glavni vzrok, da se je požar tako bohotno razpasel. Nevarnost je bila velika. Zato so se obrnili tudi na magistratnega ravnatelja g. Jančigaja, ki je odredil, da je 20 m³ vode vsebujoči škropilni avto dovažal vodo. To je bila dejansko rešilna misel. Gasilci so imeli vse dopoldne opravka. Na pogorišču pa se je kot običajno zbiralo mnogo radovednežev. Nekateri so prišli na kolesih celo iz Ljubljane.

Požar je popolnoma uničil vso zalogo sena in slame, pogorel je lepo urejeni salon, pa tudi stara, nizka gostilna je skoraj povsem pogorela. Škodo ceniji na približno 300.000 Din. G. Šušteršič pa je bil pri »Jugoslaviji« zavarovan za 100.000 Din. Posebej je bil zavarovan za pohištvo in druge premičnine.

Kako je požar nastal, še ni točno dognano. Nekateri domnevajo, da je to najbrž povzročil električen kratek stik. Verjetno pa je, da bo po sredi kak čin iz neprevidnosti. Prejšnji dan so Šušteršičevi mlatili in so slamo spravljali v podstrešje salona. Mogoče je kak mlatič vrgel cigaretni ogorek proč, ki je počasi in počasi tlel tako, da je danes izbruhnil ogenj prav na podstrešju salona.

Ker sta se pa vrstila že dva večja požara v razdobju 8 dni, so mnogi prepričani, da je morala zažgati neznana zločinska roka. Prebivalstva v Zapužah, Dravljah in po drugih bližnjih vaseh se je polotil velik strah pred tem neznanim požigalcem, ki naj bi ogrožal imetje mirnih kmetov v okolici.

Pošljite naročnino!

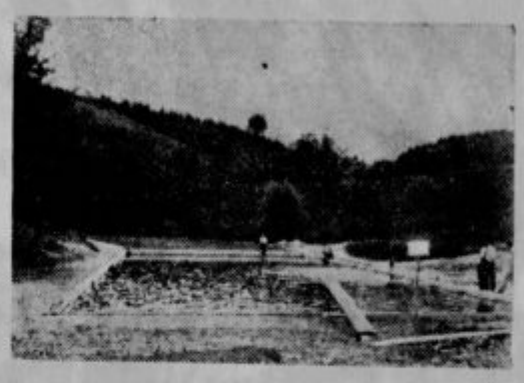

35. sportni bazen v Sloveniji, ki bo otvorjen dne 13. t. m. v Guštanju. Nastopi tudi plavalna sekcija SSK Maratona, Maribor.

Ptuj

Sv. misijon na Hajdini. Na Hajdini bo od 13. do 20. t. m. sv. misijon. Vodili ga bodo ljubljanski jezuiti. Misijonske pridige bodo vsak dan ob 6, 10 in 18. Istočasno se vrši sv. misijon tudi v podružni cerkvi sv. Roka. Vsak dan bodo tam misijonske pridige ob 6 in 19.

Spremembe pri kapucinih. Pater Jeronim je prestavljen iz Ptuja v Split kot magister teologov. Gvardijan ptujskih kapucinov je sedaj pater Jožef. Pater Lacko Hazemali, ki se nahaja v ormoški bolnišnici, je krizo prestal in mu gre na bolje.

Dražba starin v gradu Borl, ki je bila določena na 11. t. m. se vsled uvedbe posredovalnega postopanja ni vršila.

Nočno lekarniško službo od 12. do 19. t. m. vrši lekarna »Pri zlatem jelenu«, magister Behrbalk.

Sejem za prašiče v sredo 9. t. m. Prignanih je bilo 142 rilcev, med temi 66 prašičev, starih od 6 do tednov. Cene Din 7 do 9 za kg žive teže. Drobnarija po kakovosti od 125 do 200 Din. Prihodnji svinjski sejem se bo vršil 16. t. m.

Vrhnika

O smrtni nesreči, ki se je pripetila Žitkovemu p. d. Štefinovemu Tončku na Verdu, smo priobčili 9. avgusta poročilo na drugi strani. To poročilo je točno. Ni pa točno poročilo, ki je bilo objavljeno naslednji dan pod naslovom »V Ljubljanici je utonil«. Toliko resnici na ljubo

Ljubljanske vesti:

Povišanje mestnih davščin

Na občnem zboru društva hišnih posestnikov je g. predsednik Iv. Frelih, ki je obenem tudi občinski svetnik, izjavil, da mestna občina letos ni nič zvišala občinskih davščin za hišne posestnike, zato smo z gospodarstvom mestne občine lahko zadovoljni. Koliko je na tej izjavi resnice, je pa razvidno iz pravkar prejetih računov mestne občine, ki so pri malih posestnikih novih hiš, kjer letna najemnina ne presega 6000 Din, za dobro tretjino višji od lanskih. Vzrok tem višjim davkom je ta, ker se je odpravil ključ, po katerem se je zaračunaval za hiše do 6000 Din letne najemnine nižji odstotek, kakor pa za hiše z najemnino nad 6000 Din, na drugi strani pa se je odpravila razlika med najemnikom in gospodarjem, tako da se zaračunava obema enak odstotek, kar je zopet v škodo posestniku. Naj navedem samo en primer: Hišnemu posestniku, ki prejema najemnine letno 4800 Din, njegovo stanovanje pa je ocenjeno na 5000 Din, je zaračunala mestna občina lansko leto sledeče zneske: 241+146+96+36=519 Din. Letos pa kaže račun pri isti odmerni podlagi sledečo sliko: 383+287+96+36=802 Din, to je za 283 Din več kakor lansko leto.

Pri starih hišah to ne pride v poštev; pri novih večjih z nad 6000 Din letne najemnine pa je v škodo le izravnano zaračunavanje med najemnikom in gospodarjem. Zato pa se mi zdi toliko bolj neodpustno, da se z zvišanimi dajatvami obremenjuje ravno mali človek, ki je že itak do ušes zadolžen ter mora takorekoč od ust odtrgati sebi in otrokom, da zadosti davčnim zahtevam. Ako v zgoraj opisanem primeru, kjer je predpis mestnih davščin 802 Din, prištejemo še 6% državni davek v znesku 460 Din, dobimo vsoto 1262 Din, katere ta posestnik ne prejme v celoti na najemnini niti v eni četrti leta.

Dela pri krožni tramvajski progi

Gradbena dela pri krožni tramvajski progi polagoma napredujejo. Maloželezniška družba je imela večje ovire pri dobavljanju in uvozu tračnic. Najprej je prispelo na glavni kolodvor 90.000 kg tračnic v dolžini 1200 m, v četrtek je prispel četrti vagon tračnic in za prihodnje dni sta napovedani še dve pošiljki tračnic, skupaj za 90.000 kg. Uprava bo potrebovala 800.000 kg tračnic in kretnic za novo grajeno progo 9 km. Dela krožne proge bodo, če bo lepa jesen, končana do srede decembra, tako da bo proga takrat izročena v promet. Celotni stroški za krožno progo so preračunani na 12 in pol milijona dinarjev. Na Jegličevi cesti so te dni že pričeli polagati tračnice. Pri delu je zaposlenih 50 delavcev-domačinov. Tudi varenje tračnic izvršujejo domači profesijonalci, nameščeni pri Maloželezniški družbi.

Kaj bo danes?

Kino Kodeljevo: »V dvoje je lepše« (Magda Schneider). Ob 20.30.

⊙ **Pogreb † abs. phil. Matije Erzarja.** Včeraj popoldne ob 3 je nastopil pokojni Matija Erzar v spremstvu sorodnikov in prijateljev svojo zadnjo pot. Akademski pevski zbor je pred mrtvašnico splošne bolnišnice zapel žalostinko, nakar je sprevod krenil proti pokopališču. Pri viaduktu so se akademiki še enkrat s pesmijo poslovili od tovariša, ki je petje tako ljubil in mu je pesem bila edina uteha v trdoti življenja. Sedaj pa je do smrti izmučen našel tihi domek pri Sv. Križu. Počivaj mirno, dragi Matiček!

⊙ **Obisk celovških tiskarjev v Ljubljani.** Danes okrog 6 popoldne se pripelje pred palačo »Grafiko« z avtobusi 100 celovških tiskarjev, da vrnejo ljubljanskim tovarišem obisk pred štirimi leti v Celovcu. Nastanili se bodo v hotelu »Union«. Zvečer jim ljubljanski tovariši prirede pozdravni večer v Delavski zbornici. Na tem večeru bodo sodelovali: pevska in orkestralna »Grafika« iz Ljubljane in pevska »Graphia« iz Celovca. V nedeljo dopoldne si bodo gostje ogledali Ljubljano in muzej. Kosilo bodo imeli pri Čadu Pod Rožnikom. V teku popoldneva se bodo vrnili z avtobusi zopet domov v Celovec.

⊙ **Izlet na počitniško kolonijo Salezijanskega mladinskega doma na gradu Otočcu.** Kdor pojde jutri z nami na Otočec, naj si kupi turistovski vozni listek do Novega mesta. Vlak odhaja ob 5.19. Iz novomeškega kolodvora na Otočec in zvečer nazaj bo vozil avtobus, lahko se pa pride tudi peš (8 km). Na Otočcu bo v grajski kapelici sv. maša ob 10. Kosilo se bo dobilo na koloniji.

⊙ **Vročina pasjih dni.** Dunajska vremenska napoved pravi prav lakonično: »Vroče poletno vreme bo trajalo še dalje.« Tudi ljubljanski vremenarji so mnenja, da bomo še nekaj dni »ječali pod težo silne vročine«. Barometer je visok. Nebo jasno in le tuintam zapihlja prav lahen vetrič, drugače vlada brezvetrije, kar povzroča še neznosnejšo atmosfero. Termometer se bolj in bolj dviga. Včeraj ob 8 je kazal termometer v Zvezdi na prostem +22° C, ob 14 pa celo +37° C. Še hujša vročina je vladala na odprtih prostorih kot na živilskem trgu, kjer je Zajčev temometer beležil celo +41°. Drugače pa je bil včeraj dosežen maksimum s +33° C.

⊙ **Spomenik Lundru in Adamiču bo stal na pokopališču pri Sv. Križu.** Spomenik septemberskim žrtvam Lundru in Adamiču, ki so ga zadnje dni preizkušali na raznih prostorih, bodo sedaj končnoveljavno postavili na pokopališču pri Sv. Križu nad grobovi obeh žrtev. To je estetsko tudi najprimernejša rešitev. Spomenik, ki predstavlja soho žalujočega genija, vsekakor spada v okolje grobov in cipres, kjer napravi na mimoidočega vse drugačen vtis kakor sredi mestnega vrvenja. Prostor na Pogačarjevem trgu nikakor ni bil primeren za spomenik in je sklep mestne občine, da se spomenik postavi na pokopališču, vsega priznanja vreden.

⊙ **Ribji trg** je po presledku več tednov včeraj zopet malo oživel in je bilo naprodaj precej morskih in rečnih rib. Cene so pa z ozirom na ostala živila vendarle še nekoliko visoke in je riba pri nas še vedno nekakšen luksus, ki si ga privoščijo samo tisti, ki tudi ob petkih ne morejo biti brez mesa. Srednji sloji so privoščijo ob petkih kvečjemu žabe, ki so bile včeraj zelo poceni.

⊙ **Obrežje Ljubljanice bodo znivelirali.** Ljubljanska gradbena družba, ki izvršuje letošnja regulačna dela na Ljubljanici, bo znivelirala tudi breg ob novo regulirani strugi. Ob Zmajskem mostu so že postavili profile na levem bregu. Na desnem bregu pa bo treba počakati do spomladi, ko bodo podrli mesarske stojnice. Materijal za izravnanje obrežja bodo jemali od jezov pri trimostju, kjer ga je dovolj na razpolago. — Betoniranje Ljubljaničinega dna je napredovalo do št. 1000 m. Betonirati je treba še 320 metrov. Dela napredujejo bolj počasi ker je treba ponekod odkopati do tri metre materijala.

⊙ **Tujski promet.** V četrtek 10. t. m. je prispelo v Ljubljano 114 tujcev, od teh se je nastanilo v hotelu »Metropol« 39, v »Unionu« 21 in pri »Slonu« 16. Po državljanstvu je bilo 71 Jugoslovanov, iz Italije 12, Avstrije 6, Češkoslovaške 11, Madjarske 1, Nemčije 3, Amerike 3, ostali iz drugih držav. Tujski promet je zadnje dni precej živahen.

⊙ **Ukradeno kolo.** Slugi v Trgovskem domu, Ivanu Gnezdi je bilo v četrtek popoldne ukradeno 550 Din vredno moško kolo, znamke »Torpedo«. Neznan kolesarski tat je kolo, kljub temu, da je bilo zaklenjeno, odpeljal z dvorišča Trgovskega doma v Simon Gregorčičevi ulici.

⊙ **S kavo se je nameraval založiti.** Med polurnim opoldanskim odmorom se je v četrtek neki znan nepridiprav splazil v pražarno tvrdke Gregore & Komp. v Vošnjakovi ulici. Pripravil je veliko vrečo pražene, fine kave, vredne 2000 Din. Vlomilca pa je zasačil delavec Andrej Novak. Vprašal ga je: »Kaj iščeš tu? Ali je še kdo notri?.. —»Še eden tam v drugi sobi!« je odvrnil vlomilec. Novak se je odstranil v drugo sobo pogledat, vlomilec pa je smuknil na svoje kolo in oddirjal proti Gosposvetski cesti. Vlomilec je poprej večkrat prihajal v pražarno ter se zanimal za kavo, vprašujoč delavce: »Katera kava pa je najboljša?« Policija sedaj možakarja išče in ga bo vtaknila v arest.

⊙ **Poljske tatvine se množe.** Po okoliških njivah so se pojavili poljski tatovi ali hrški, ki pobirajo razne poljske pridelke kot krompir in drugo. Posestniku na Viču Ivanu Robežniku so v nedeljo ponoči ti tatovi izkopali kar 200 kg krompirja.

⊙ **Drzna tatvina.** Šoferju Lojzetu Stoparju, stanujočemu na Masarykovi cesti št. 28, je neznan tat odnesel iz spalnice razno obleko in gotovino 280 Din. Stopar ima 1315 Din škode.

⊙ **Nočno službo imajo lekarne:** mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bohinec ded., Rimska c. 24 in dr. Kmet, Dunajska c. 41.

Iz Vranskega kota

Zopet avtomobilska nesreča. V torek popoldne je peljal mizar I. F. iz Prekope na Vransko voz z naloženimi deskami. Pri znani jablani na Brodeh je dohitel voz neki avtomobil in zadel s prednjim delom v zadnji del voza. K sreči so se na avtomobilu razbile samo šipe in v strahu pretresli živci potnikov. Tudi ta nesreča gre na rovaš hitre vožnje po nevarnem ovinku.

Tatvina. V četrtek zjutraj si je neznani tat privoščil v neopaženem trenutku v gostilni Križnik škatlo »Drava« cigaret in nekaj kovačev.

Mariborske vesti:

Uspehi stanovske organizacije

Maribor, 11. avgusta.

Združenje mesarjev in klobasičarjev v Mariboru je slavilo v četrtek 45 letnico obstoja svoje stanovske organizacije. Dogodek so naši vrli mesarski mojstri slavili na slovesen in obenem strokovno-poučen način. Ob 17 se je sestal k seji upravni odbor združenja, predstavniki lokalnih oblasti in zastopniki osrednjega vodstva mesarskih strokovnih organizacij. Navzoči so bili podpredsednik osrednjega vodstva zbornični svetnik Windišer, tajnik Pirc, magistratni ravnatelj Rodošek, okrajni glavar Senekovič in podglavar Eiletz, obrtni nadzornik Založnik, predsednik okrožnega urada Bureš, tržni nadzornik nadsvetnik Hinterlechner in drugi. Na sestanku so se iznesle vse želje, ki jih imajo mesarski obrtniki do oblasti, mestne občine, tržnega nadzorstva, glede mojstrskih izpitov, pri katerih se je poudarjala potreba po strogi preizkušnji ter pripustitvi samo onih kandidatov, ki res pokažejo vso strokovno usposobljenost. Debata se je vršila v dobrohotnem smislu, pri čemer gre posebna hvala zborničnemu svetniku Windišerju, ki je na lep način znal premostiti nasprotstva, ki so se tu in tam pojavila med predstavniki oblasti in zastopniki mesarske obrti. Sestanek je doprinesel lep dokaz, kako je treba zbližati zastopnike obrtnega stanu na eni in predstavnike oblasti in korporacij na drugi strani. Po končanem dnevnem redu se je vršila oficijelna proslava 45 letnega jubileja mesarskega združenja. Podpredsednik združenja Fidler je v prisrčnih besedah pozdravil vse navzoče. Tajnik okrožnega odbora Novak je nato v daljšem govoru razvijal zgodovino mariborskega združenja ter zlasti poudarjal strnjenost in žilavost, s katero so obrtniki vedno nastopali v obrambi svojih interesov. Govorili so zatem še ravnatelj Rodošek, okrajni glavar Senekovič, podglavar Eiletz, zadružni nadzornik Založnik in drugi. Proslavo je zaključil prijateljski večer, ki se ga je udeležilo številno občinstvo.

☐ **Planinska služba božja.** Na Pesku bo jutri v nedeljo sv. maša za izletnike, ravnotako v torek na praznik Velike Gospojnice.

☐ **Živahen odmev Mariborskega tedna** je opažati v Gradcu in obmejnih avstrijskih krajih. Veliko agilnost je tozadevno pokazal naš graški konzulat, ki organizira za nedeljo poseben vlak. Danes pa prispejo številne avtobusne kolone z avstrijskimi izletniki. Tozadevno bi kazalo započete stike gojiti naprej, seveda ob primerni previdnosti, ker bo gospodarska korist za Maribor in okolico nedvomno velika. Maribor s svojimi nizkimi cenami, izbornim vinom in krasno okolico, zlasti še s kopališčem, bi lahko postal za izletnike iz Avstrije najlepše in najcenejše letovišče.

☐ **Za gladne Trbovlje.** V četrtek zvečer se je vršila na mestnem načelstvu seja upravnega sveta. Med drugim se je razpravljalo o podpori za gladujoče v Trbovljah. Mariborski občina daruje v ta namen 5000 Din. Nadalje so razpravljali upravni svetniki o oddaji nekaterih stanovanj v mestnih hišah ter so odobrili dvoje prošenj za plačevanje zaostale najemnine v mesečnih obrokih. Razgovor se je vršil tudi o zasilnih stanovanjih v Scherbaumovem mlinu.

☐ **Gratis.** Uprava Mariborskega tedna je sklenila, da so počenši z današnjim dnem otroci v spremstvu staršev tudi pri obisku razstav oproščeni vstopnine.

☐ **Mestna podjetja dobivajo posnemovalce.** Ideja samostojnih mestnih podjetij se je prvič realizirala v Mariboru. Za tako institucijo pa so se pričela živahno zanimati tudi ostala naša mesta. Tako si organizirata zagrebška in ljubljanska mestna občina svoja podjetja pod enotnim komercielnim vodstvom. Omenjeni mesti in tudi druge mestne občinske uprave so zaprosile moriborsko občino za statute in načrt organizacije Mestnih podjetij, pridejo pa strokovnjaki študirat ustroj mariborskih MP tudi na lice mesta.

☐ **Malo rib.** Na včerajšnjem trgu je bilo 15 kg molov, 3 kg rakov in 10 kg palamid. Cene so bile: moli po 26, raki 26 in palamide 24 Din za kg.

☐ **Sladko — pa slano...** Včeraj so prišle na mariborski trg prve pošiljke letošnjega grozdja. Dospelo je iz Splita. Sad je sladek — cena pa slana. Od 16 do 20 Din stane kilogram.

☐ **Ogromne množine sadja** se dobivajo na trgu. Mnogo je zlasti hrušk, ki so letos izredno dobro obrodile, dočim je manj ranih jabolk. Iz daljnih krajev prihaja letos sadje na trg. Tam iz skrajnih koncev Slovenskih goric, na daljavo 60 in še več kilometrov, vozijo kmetje svoj pridelek za borne dinarje v Maribor.

☐ **Smrt kosi...** Na Koroški cesti 102 je umrla ena najstarejših Mariborčank, gospa Katarina Štrena, ki je učakala visoko starost 84 let. Pokopali jo bodo danes popoldne ob 3 iz mrtvašnice na mestno pokopališče na Pobrežju. — Na Tržaški cesti 65 pa je umrla gospa Julijana Kramer, soproga vpokojenega železničarja. Stara je bila 70 let. Pogreb bo jutri, v nedeljo, ob 4 popoldne iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Blagima pokojnicama svetila večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje!

☐ **Vodovod se širi.** Iz tozadevne statistike vodovodne uprave je razvidno, da imamo letos v Mariboru 8233 iztokov, 1150 kopalnic, 3153 izplakovalnih stranišč, 1055 umivalnikov, 492 vrtnih pip, 87 prh, 189 hidrantov in 20 vodometov. Napredek se pozna zlasti v številu kopalnic, ki jih je bilo lani še komaj 1000.

☐ **Avtobusne vozne cene** na Mariborski otok dne 13., 14. in 15. avgusta se spremenijo v toliko: Vožnja v eno smer po osebi 2 Din, a na 15. avgusta po 20 Din 3.—. Opozarja se občinstvo, da se na te dni ne bodo izdajale takozvane tour-retour karte s pristopom na otok, ker se bo pobirala za vstop na otok pri blagajni kopališča posebna pristojbina.

☐ **Ognjemet na otoku.** V torek zvečer bo ob priliki veselice na Mariborskem otoku tudi velik ognjemet, ki ga tudi letos sestavi celjska tvrdka »Pirota«.

☐ **Naval na kopališče** je v pasji vročini tolik, da ni najti več prostora. Zato so oživela obrežja Drave na obeh straneh, kjer se ljudje kopljejo kar na prostem. Sreča je samo, da je radi suhega vremena gladina reke znatno upadla ter je pri obrežju čisto plitka, ker bi drugače ob tem navalu prišlo gotovo do usodnih nesreč.

☐ **Dr. Marinič** ne ordinira do konca avgusta.

☐ **Hotel Halbwidl** znana odlična meščanska restavracija. Večerni koncerti. Se priporoča.

☐ **Šimenc poje.** V četrtek zvečer je z velikim uspehom nastopil na Rotovžkem trgu naš Mario Šimenc in ogrel kakor vedno s svojo prelestno pesmijo navzoče občinstvo, ki kar ni hotelo ponehati s priznanjem, ploskanjem in priklicavanjem na oder. Odpel je pester program pesmi in opernih arij (Verdi, Bizet, Puccini, Wagner) ter dodal na željo publike še nekaj Parmovih. Tudi je prejel lep šopek. Mario Šimenc je v Mariboru vedno dobrodošel gost.

☐ **Agenti in mešetarji.** V mestu Mariboru in okolici se zadnje čase često pojavljajo različni agenti in mešetarji s knjigami, ki so v protislovju s katoliško Cerkvijo in katoliško vero, tako n. pr. ponujajo neko sv. pismo za bagatelno ceno in razne druge take spise, ki smešijo katoliško vero, posebno zopern jim je sv. križ, ki je naš simbol. Opozarjamo vernike, da energično zapodijo in zapirajo vrata tem ljudem. — Katoliška akcija stolne in mestne župnije Maribor.

☐ **Primorcil** Akademik Primorec, brez staršev in brez vsakega premoženja, živeč v obupnih razmerah, s perfektnim znanjem francoščine, nemščine, italijanščine, slovenščine in srbohrvaščine išče mesto inštruktorja ali korespondenta in to samo za hrano. Ponudbe na Borzo dela za inteligenčne poklice, Sodna ulica 9-III.

☐ **Nočno lekarniško službo** ima prihodnji teden do vključno 20. t. m. Sirakova lekarna pri Angelvarhu na Aleksandrovi cesti.

☐ **Spečega so okradli.** Vsako priliko uporabijo mariborski dolgoprstneži za svoje zlohotne podvige. V četrtek so opazili v Tomšičevem drevoredu na klopi spečega utrujenega človeka. Ali se ne najde zlikovec, ki je izvlekel spečemu čisto neopazno iz žepa denarnico in srebrno uro, vse skupaj vredno 6 stotakov. Okradeni je železničar Franc Marčič. Zamudil je vlak, pa je med čakanjem na novo zvezo na klopi Tomšičevega drevoreda zaspal.

☐ **Kopališke srake** se letos pridno udejstvujejo. V Käferjevem kopališču so odnesle dijaku Jožetu Tolenčiču vso obleko in še denarnico povrhu. Revež je moral domov v samih kopalnih hlačah.

☐ **Dva mrtva pod letalom...** Maribor so razburilo včeraj v opoldanskih urah vesti o »strašni letalski nesreči«, da se je zrušilo v bližini Kamnice letalo in sta našla pod ruševinami smrt pilot in opazovalec. Šele proti večeru se je pojasnilo, da ni ničesar. Nad kopališčem na mariborskem otoku je krožilo vojaško letalo in se spustilo čisto nizko ter nato nenadoma izginilo gledalcem za drevjem v smeri Proseškega dvora. Letalo se je potem zopet dvignilo in nadaljevalo polet proti Zagrebu, česar pa kopalci niso več videli. Živahna njihova domišljija je potem izkonstruirala nesrečo, ki je razburila vse mesto ter povzročila, da so romale cele množice ljudi peš ,na kolesih in v avtomobilih proti Kamnici, kjer so seveda zaman iskali ostanke razbitega letala.

Ameriški teater

Koncem prejšnjega stoletja je koval William Archer načrt o novem angleškem kulturnem teatru. Pritegniti je hotel sem tudi ameriški teater, ako se sploh že sme tako reči, saj Amerika takrat še ni imela svojega teatra. To je bilo pred dobrimi štiridesetimi, da, še pred dvajsetimi leti povsem mogoče in verjetno. Medtem pa je zapihal drugi veter, razmere so se spremenile, prišel je čas, ki je, sicer iz dobrih namenov, a krivično, bolj občudovan, kakor je bila nova doba ruskega teatra. Dejansko se je zgodilo tukaj res nekaj ogromnega. Najmlajši, najmočnejši, prekomorski narod je nenadoma vstal in zasviral sam na najčudovitejši, najmogočnejši kulturni instrument. — Ameriški teater je bil celo 19. stoletje, de še pred 10 leti identičen z Brodway-teatrom. Na tej centralni newyorški cesti je bilo raztresenih okoli 100 gledališč. Vodilo je te zavode par denarnih magnatov. Hranili so večer za večerom — publiko s kičem in polnili mastne žepe. O kakih umetniških kvalitetah tega teatra seveda ni govora. Zaenkrat je bilo ameriško gledališče sijajno plačana obrt. Toda vsak dan ni praznik. Počasi so pričeli sušiti žepi teh brodwayskih teaterskih magnatov. Pred dobrimi desetimi leti se je pojavila druga struja — tako imenovana »Anti-Broodway« — položila sekiro na to teatrsko obrt in začela propagirati na odru — umetnost. Prišla je nova doba, z njo novi možje in s temi nove ideje, načrti in nazori o gledališču. Pričelo se je 1919. leta z pravkar ustanovljenim »Washington Square Players«, ki je ložiralo in prirejalo vsak večer umetniške predstave samo za ozek krog — na koncu Broodwaya. To započeto delo je nadaljeval pozneje »Theater-Guild«. V tem tatru sta se znašla dva nadarjena moža. Oba sta prišla iz Evrope. Emanuel Reicher, vnet borec za nemški naturalistični teater, in ruski režiser Komisarševski — znani sodelavec Stanislavskega. Najboljša tradicija evropskega realizma je pomagala tukaj ustvarjati. Na repertoarju so bila najboljša dela evropske literature. Igrali so Tolstega, Shawa, Strindberga, Andrejeva, Čapka, celo Claudela. Tukaj, ne v Evropi, je bila krstna predstava »Svete Ivane«. Vodilna oseba v tej struji, ki je imela sprva svoje predstave v »Garrick-Theatru«, je zdaj znani francoski režiser Jean Copeau, ki je imel takoj po vojni veliko vlogo v pariškem teatru. Črpal in zajemal pa je, žal, ta teater z veliko zajemalko evropsko teatrsko umetnost. Presadil jo je enostavno v nekoliko sfrizirani obliki na ameriška tla. Vprašanje je, koliko časa bo kljubovala ta struja proti novoustanovljeni »Plovincetown Players«, ki zavrača vsako tuje blago ter črpa, ustvarja, koplje in išče na svojih tleh. Načeluje pa ji najplodovitejši ameriški dramatik O'Neil. Prva struja je skrbno negovana kolonijalna kultura, druga pa je barbarski — velikopotezni začetek lastnega ustvarjanja. Ti poslednji so mladi, pristni Amerikanci, ki so se znašli v mali obmorski vasi, severno od Newyorka, in igrali v neki ribarski kajuti — svoje komade. Trideset idealnih, mladih, od sonca ožganih, mornarjev in ribičev — je bilo, ko so začeli prirejati predstave 1915. leta — seveda le poleti — v tem »Wharf-Theatru«. Doživeli so velike uspehe. Kakor prvi, tako so romali tudi ti v Newyork v boljšo »hišo« in začeli igrati tudi pozimi v »Playwrights-Theatru«. Med temi zagorelimi obrazi je bil tudi mlad literat — prava ameriška korenina — dramatik, ki ga pozna zdaj, po njegovih delih, ves svet: Eugene O'Neil. On je edini ameriški dramatik, čigar dela so osvojila vsa evropska gledališča. Prav tako je O'Neil prvi glasnik nove, nastajajoče ameriške teatrske kulture in on je prvi, ki je opozoril Evropo na to. Sanjava natura, ki je zbežal še kot mlad fante od doma in bil v življenju vse, kar hočete: delavec, mornar, pastir, reporter — — — Prevrnil je vso Južno Ameriko in Afriko, dokler se ni znašel poleti 1916. leta med ljudmi, ki so že leto poprej poskušali »igrati teater«. Dal jim je novih smernic in naukov, vlil novega poguma, dal jim ognja in svežih sil. Ko mu je bilo 24 let je pričel pisati igre. Zdi se, da hoče začeti O'Neil znova zgodovino moderne drame. On piše svoje igre neposredno za teater, on sam jih inscenira in sam igra. O'Neil ima popolnoma nov stil, plodovitost in neubrzdanost angleškega dramatika iz Elizabetine epohe. In prav to je stil novega porajajočega se življenja, ki je neizmerne važnosti za bodoči ameriški teatrski razvoj. O'Neil zajema snov svojim dramam iz sedanjosti, iz današnjega razburkanega časa, ki ga je sam na svojih popotovanjih bogato izkusil. Mislil bi človek, da so potemtakem njegove drame le revne študije miljeja. Toda, ko pridejo njegovi ljudje do groznih razočaranj ter spoznanj svojih moči in nemoči, tedaj rastejo njegove scene v tragične veličine, tedaj se dajo primerjati po svojih globokih notranjih dognanjih s scenami, danes najmodernejšega nemškega dramatika, skoraj pred 100 leti umrlega — 24-letnega fanta — Georga Büchnerja, katerega brržčas O'Neil niti poznal ni, s katerim pa je soroden uporniški moči svoje zdrave, krepke nature. Preje mu je služila ta moč v politične svrhe. Danes pa ustvarja za revolucijo duše. Prav zato je napisal ta Amerikanec »Cesarja Jona« — tragedijo črncatirana, kakršne od Shakespearejevega »Macbetha« nihče več ni zmogel. V »Poraščenih opicah je zajel O'Neil tragedijo proletarcev tako globoko, kakor pred njim samo še Büchner v »Vojičku«. V drami »Vsi božji otroci imajo peroti« je načel problem ameriških črncev. Z O'Neilom, najmočnejšim ustvarjalcem moderne drame, postaja ameriški teater važni faktor v javnem in kulturnem življenju. Ni morda samo fraza, da raste paralelno z njegovo dramo enakovredna nova teatrska forma.

Poleg teh vodilnih gledališč je v Newyorku, kakor tudi v vseh drugih ameriških mestih še vse polno drugih malih gledališč, visokih umetniških kvalitet. Na univerzah je polno teatrskih seminarjev. Velika industrijska podjetja vzdržujejo za svoje delavce lastna gledališča; vsako leto je razpisanih vse polno nagrad za najboljša dramska dela. »Drama League« — nekako društvo ljubiteljev gledališča — ima po provincah nešteto malih trup — to se pravi: vsepovsod agitacijski centri za vživljanje teatrskih interesov. Strastni agitator teatrske umetnosti med narodom Mac Kaye — je priredil že v vseh večjih ameriških mestih — pod milim nebom — nešteto prvovrstnih predstav — kjer je sodelovalo na tisoče igralcev — in bilo v areni na stotisoče gledalcev — ter vcepil tako ljudem čut, smisel za teater. V zadnjem desetletju ni dala Amerika samo polno prvovrstnih igralcev, temveč tudi lepo število teatrskih slikarjev — naj omenim le Normana Bel Gaddes, učenca Gordona Craiga in nadalje celo vrsto teatrskih stavbenikov, ki so prevzeli vodstvo mojstrom Italijanom. So to prvi početki — a že prvi koraki močni in trdni. Tukaj se je zgodilo — v »ameriškem« stilu — z divjim tempom, v šestih letih vse to, kar se je porajajo in razvijalo v Evropi od vojvode meninškega do Meyerholda v 60 letih. Da, celo tako daleč je že prišlo, da si ne more biti zdaj noben evropski import, ki špekulira morda — v tej deželi zlata — na masten zaslužek — več v nadi velikih uspehov. To se je pokazalo dovolj jasno, ko je prenesel Reinhardt — svoje orjaško delo — misterij »Mirakel« čez morje. Je že tako daleč, da bo vžgala Evropa v Ameriki le s teatrskimi deli najvišjih umetniških potenc. Drugo gostovanje Moskovskega umetniškega gledališča in Reinhardtova turneja l. 1927—1928, sta dovolj zgovorni priči. In morda ne bo več dolgo, ko bodo prišli preko »luže« sem tudi novi pojmi, nove forme teatrske umetnosti od katerih se bo morala učiti — Evropa. Morda!

Okoli 5 milijonov za banovinske ceste v Ljubljani in okolici

Ljubljana, 11. avgusta.

Banska uprava bo v kratkem odobrila osnutek proračuna okrajnega cestnega odbora za Ljubljano in okolico. Pravijo, da bo precej okrnjen in skrajšan. Okrajni cestni odbor je sredi julija razposlal na vse okoliške občine, ki spadajo v njegovo področje, proračun, da ga pregledajo in se eventuelno izjavijo o njem. Rok je potekel 31. julija. Nato je bil proračun predložen banovinski upravi.

Proračun za leto 1933/34 izkazuje 4,805.133 Din izdatkov, a 4,767.729 Din dohodkov. Primanjkljaj 37.404 namerava okrajni cestni odbor kriti s pobiranjem 7,. cestne doklade na državne neposredne davke, ki jih plačujeta mesto in okolica in se računajo na 17,856.907 Din.

Za vzdrževanje vseh banovinskih cest potrebuje cestni odbor 2,826.870 Din, za vzdrževanje dovoznih cest k železniškim postajam 30.875 Din, za preureditev in obnovo cest odnosno mostov 735.000 Din in za razne druge stroške ter subvencijoniranje občinskih cest 1,212.388 Din. Gradbeni program okrajnega cestnega odbora je prav skromen. V prvi vrsti se zgradi most v Borovnici pri Kobiju. Dela za ta most, ki so proračunana na 85.000 Din, bodo v kratkem razpisana in se bo most najbrž še letos začel graditi. Za veliko banovinsko cesto Ljubljana—Litija—Radeče je odobra votiran prispevek 250.000 Din. Za razširjenje banovinske ceste Tacen—Vižmarje je potrebno 50.000 Din. Ta cesta je že razširjena in bo v kratkem kolavdirana. Za preložitev klanca na Jezeru pri Preserju je določenih 100.000 Din, za klanec v Podolnici pri Horjulu pa 50.000 Din. Za gradnjo banovinske ceste k aerodromu v D. M. v Polju je določenih 200.000 Din.

Gospodinje, pazite jutri na to mesto!

Prinesli bomo dokaz resnice o naših dosedanjih trditvah, kako se igraje čisti parket.

400 letnica veržejske garde

V nedeljo, 27. t. m. se bo vršila v starodavnem trgu Veržej izredna slavnost, za katero vlada veliko zanimanje in so tudi že obširne priprave v polnem teku. Veržejski strelci, ki nosijo sedaj ime »Trška uniformirana garda v Veržeju«, obhaja 400-letnico obstoja. Zgodovina veržejskih strelcev je zelo burna in bogata in sega celo v 9. stoletje po Kr. rojstvu. Veržejski strelci so se borili proti Avarom, Madžarom, Turkom, Krucem in ob preobratu leta 1918 tudi proti boljševikom, ki so pritiskali preko Mure. V zahvalo in priznanje njihove hrabrosti jim je podaril cesar Leopold I. leta 1685 krasno zastavo, katero še sedaj hranijo. V posesti so tudi kabinetnih dekretov cesarice Marije Terezije in cesarja Leopolda II. Veržejska garda je vojaško uniformirana in oborožena sila, opredeljena v četo po vojaškem vzorcu. Ima tudi vod konjice. V slučaju mobilizacije ima posebno dodelenje. V mirnih časih nastopa le pri državnih, cerkvenih in drugih primernih svečanostih.

Nova žrtev Drave

Ptuj, 11. avgusta.

Deroča Drava je zahtevala danes v ptujski okolici novo žrtev. Silovita vročina žene ljudi v hladne valove in obrežje Drave je na obeh straneh docela napolnjeno s kopalci. Tako se je tudi v Vičavi kopala skupina fantov, med njimi 18-letni tesarski pomočnik Ivan Rolke. Fantje so plavali v deročem toku in tudi Rolke je zabredel za njimi, dasi je bil slab plavač. Naenkrat pa so se začuli pretresljivi kriki iz dravskih valov. Rolke je izginil pod gladino ter se nato še parkrat pokazal na površju, obupno mahajoč z rokami, da bi se obdržal nad gladino ter da bi opozoril tovariše na pretečo nevarnost. Njegovo prizadevanje pa je bilo zaman. Še predno so se od strahu otrpli fantje osvestili, je Rolke že ponovno izginil pod vodno gladino in se ni več pokazal. Iskali so ga potem še dolgo ob toku, pa ga niso našli.

PRI TRGANJU V GLAVI, ZOBNEM MESU IN ČELJUSTIH

z »ALGO« dobro nadrgnite seneca in tilnik, potem ovijte glavo s sukneno ruto, ki jo je treba namočiti z »ALGO«. Polagoma boste začutili ublažitev, ker »ALGA« izhlapeva in odvzema s tem odvišno vročino. Zobno meso in čeljust masirajte večkrat na dan s prsti, namočenimi v »ALGO«. Po masaži ovijte obraz v volneno ruto. Ako Vas boli eden ali več zob vsled prepiha, prehlada ali revmatizma, namočite prste z »ALGO« in drgnite z njimi čeljust in zobno meso. Ako boli votel ali odlomljen zob, vzemite v usta malo žličko čiste »ALGE«, nagnite glavo, da more »ALGA« v zobno votlino. To ponavljajte parkrat. Navadno bolečina preneha že po prvem poskusu.

»ALGA« se dobiva povsod 1 steklenica Din 14.—.

Koledar

Sobota 12. avgusta: Klara, devica; Hilarija, mučenica.

Ostale vesti

— **Aljažev klub** obvešča vse prijatelje planin, da bo služba božja v nedeljo, 13. t. m. in v torek, 15. avg. na sledečih planinskih postojankah: Kredarica obakrat ob 8, Vrata ob 10, Kofce ob 10, Krvavec ob 8. Poleg tega bo v nedeljo, kakor tudi na praznik planinska služba božja ob 4.15 v planinski kapelici v palači Vzajemne zavarovalnice v bližini gl. kolodvora.

— **Ameriški učenjak v Jugoslaviji.** Na potovanju po Evropi je prišel te dni tudi v Jugoslavijo in se za nekaj dni nastanil v Čakovcu H. Mac Keen, profesor kemije na newyorškem vseučilišču Columbia Ralph. Keen je ena največjih svetovnih avtoritet v kemiji. Bil je tudi kandidat za Noblovo nagrado. Specijalist je zlasti v petrolejskih, papirnatih in lesnih zadevah. Po Evropi potuje v znanstvene namene.

— **V. kongres Jugoslovanskega dermato-venerološkega društva** se bo vršil 6., 7. in 8. septembra v Zagrebu. Na dnevnem redu je vprašanje endemične sifilide in mnogo drugih tem iz področja kožnih in spolnih bolezni.

— **Popust za Marib. teden.** Da se ugodi številnim prošnjam z dežele, ker pripravljajo večje skupine obisk razstav Mariborskega tedna, je uprava M. T. sklenila na svoji zadnji seji, dovoliti pri legitimacijah za polovično vožnjo popust od 25% pri skupinah od najmanj 10 oseb, in popust od 50% pri skupinah nad 20 oseb. Legitimacije s popustom za omenjene skupine se dobe izključno v pisarni M. T., Gosposka ulica 36, palača Banovinske hranilnice, ki posluje do 15. t. m. od pol 8 ure do 21 ure. Istočasno se je znižala vstopnina za razstave, za skupine, ki ne kupijo legitimacij, od 5 Din na 3 Din. Vodja skupine mora tudi take obiske najprej prijaviti v pisarni M. T.

— **Znižane železniške vožnje po Nemčiji za obiskovalce Lipskega jesenskega sejma 1933.** Razen za 33 eno tretjino odst. znižanih voznih listkov za potovanje na sejem in nazaj, si more vsak inozemski obiskovalec letošnjega Lipskega jesenskega sejma kupiti več (toda največ štiri) nadaljnjih voznih listkov s popustom 33 eno tretjino odst. za poljubna potovanja po Nemčiji. Ti listki se dobijo na podlagi sejmske legitimacije izključno le v Leipzigu, C 1 Markt 4 (Ausländerschalter) ter veljajo isti od 27. avgusta do 4. septembra t. l.

— **Najvišji vrh na Dolenjskem.** Ker se večkrat — in zopet v »Slovencu« št. 180 z dne 10. avg. t. l., štr. 3 — piše, da je Kum (1219 m) najvišji vrh Dolenjske, si dovolim resnici na ljubo konstatirati, da so še višje vrhovi na Dolenjskem, in sicer v okraju Kočevskem: Bela Stena (1253 m), Debeli vrh (1255 m), Goteniški Snežnik (1289 m). Kum je najvišja gora le v Zavasju. (Glej Badiura, 100 izletov, str. 121).

— **Prepovedan tu — in inozemski tisk.** Službene novine št. 178 objavljajo, da je prepovedalo državno tožilstvo v Zagrebu prodajati in razširjati št. 8 »Hrvatske revije« letnik VI, ki se tiska v Zagrebu. — Z odlokom ministrstva za notranje posle pa je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej list »Il Legionario«, ki izhaja v Rimu.

— **Novost v knjigovodstvu.** Anton Žnideršič je opisal v knjigi »Reforme v knjigovodstvu in pisarniški opremi« svojo več let preizkušeno saldno kontrolo, ki je tako zanesljiva, da knjiži knjigovodja brez napak. Z uvedbo te kontrole odpade vsako kolacijoniranje (iskanje napak) in konti so vedno zanesljivo pravilni. Razen tega so v knjigi opisani razni pripomočki, ki so praktični za vsako pisarno. Knjigo je dobiti v vsaki knjigarni za 25 Din ali po pošti pri upravi »Detajlista«, Ljubljana — poštni predal 37.

— **Pri motenju prebave,** bolečinah v želodcu, gorečici, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoloženosti za delo povzroči naravna **»Franz-Josef«** grenčica odprtje telesa in poživi kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških kliniках so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju po zavživanju **»Franz-Josef«** vode zopet dobili slast do jedi v razmerno kratki dobi

— **Ustanovitev javne lekarne.** Gospa mag. pharm. Zore roj. Volovšek Zora. Zagreb, Buconjičeva ulica 27, je zaprosila za predhodno postopanje za ustanovitev javne lekarne, po številu prve, v trgu Mozirje, okraj Gornji grad. Za okoliš te lekarne je določen trg Mozirje z okolico. Banska uprava dravske banovine pozivlja vse prizadete stranke, da tekom 15 dni vložе morebitne ugovore proti ustanovitvi te lekarne pri predimenovani banski upravi.

— **Aretacija nevarnega vlomilca.** Škofjeloški orožniki so pripeljali v zapore ljubljanskega okrož. sodišča prav nevarnega in poklicnega vlomilca Karla Notarja, doma iz Vač pri Moravčah, vdovca, po poklicu tesarja, ki pa je opustil svoj pošten posel, pa se raje že dolgo vrsto let bavi z vlomi in tatvinami. Komaj je prestal večmesečno kazen zaradi vlomov na Gorenjskem, že je takoj šel na delo in napravil več vlomov v škofjeloški okolici.

— **Ciganska nadloga v ljubljanski okolici.** Tam v gozdovih okoli Podutika navadno tabore ciganske tolpe. So prava nadloga okoliškim kmetom. Orožniška postaja v Št. Vidu nad Ljubljano sedaj zasleduje tri cigane, ki so pred dnevi okoli treh zjutraj vlomili v Dolincah pri posestniku Francu Kunaverju in mu odnesli za 2000 Din raznega moškega in ženskega perila, ki je bilo v velikem čebru namočeno.

— **Smrtno je ustrelil v glavo** na Križnem vrhu pri Laporju 23 letni L. G. 25 letnega Leopolda Skrbiša.

— **Izgubljeno rezervno kolo.** Orožniška postaja na Rakeku je bila obveščena, da je šofer Rudolf Horvat izgubil od svojega avtomobila rezervno kolo, vredno 3000 Din. Kolo je bilo izgubljeno na cesti Ljubljana—Rakek—Begunje pri Cerknici. Pnevmatika je last trgovca Viktorja Medena iz Ljubljane.

— **Pri zaprtosti in hemeroidih,** motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu je naravna **»Franz Josefova«** grenčica, večkrat na dan použita, krasen pripomoček.

— **Če človek v vročini nosi dve obleki.** Na zagrebški promenadi se je te dni zvečer sprehajal človek, ki je imel na sebi dve obleki kljub silni vročini. Stražniku je postalo to sumljivo in je zmrznjenca ustavil. Izkazalo se je, da je možakar obleko pred pol ure nekje ukradel in jo, da mu je ni bilo treba nositi, kar oblekel povrh svoje.

— **Strašen umor dekleta.** V vasi Keli pri Šibeniku so našli te dni pred domačim pragom 20-letno Maro Periša, ki je umirala. Imela je razbito glavo in hude poškodbe po ostalem telesu. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je pa takoj umrla.

— **Človek, ki ni vedel, da je proglašen mrtvim.** Iz Novega Sada poročajo: V ponedeljek so novosadski listi sporočili, da se je v neki šumi blizu Petrovega sela obesil 24 letni Bela Cene. Listi so tudi poročali, da so oblasti z lahkoto ugotovile identiteto obešenca. Nekaj dni pozneje pa je orožniška patrulja našla Belo Cena na njegovi njivi povsem zdravega in zadovoljnega. Ker je Bela Cene lahko dokazal svojo istovetnost, so oblasti odredile odkop obešenčevega trupla, da se ugotovi, kdo se je prav za prav obesil.

— **Voda gori.** V banaški vasi Čenta se je te dni pripetil zanimiv dogodek, o katerem govore po vsem južnem Banatu. Ko je nekega večera neka ženska hotela zajeti iz vaškega studenca vodo in je bilo že temno, si je prižgala vžigalico, da bi bolje videla. Pri tem pa se je naenkrat vnela vodna površina in začela goreti s svetlim plamenom. Voda omenjenega vodnjaka ima nekoliko rumenkasto barvo in malo okusa po olju. Pripisujejo ji zdravilno moč. Novica, da voda gori, se je bliskovito raznesla daleč okoli. Naslednjega dne si je vodo ogledala komisija, ki je ugotovila, da vsebuje voda nekatere gorljive pline. Natančno jo bodo preiskali v kemičnem laboratoriju.

— **Umna reja kuncev.** Spisala dr. Andrej Jenko in Alfonz Inkret. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvodu 16 Din. Kunčereja je postala v teh časih zelo važna gospodarska panoga, zlasti še za revnejše sloje. Ako imaš količkaj prostora bodisi na dvorišču ali kje drugje, si lahko sam postaviš skromen hlevček odnosno kletko za skromno žival domačega zajca. Žival ti ne dela veliko sitnosti in preglavic. Zadovoljna je z odpadki jedi, ki sicer pridejo na smetišče, poleti je pa zadovoljna s krmo, ki jo dobi za prav nizko ceno, ali jo sam nabereš v gozdu na sprehodu. Reja domačih zajcev je zelo hvaležna in se obilo izplača. Meso domačega zajca je zelo okusna, lahka in zdrava jed, ki za teletino kar nič ne zaostaja. Pričujoča brošura vsebuje vse, kar mora vedeti vsak, ki se bavi s kunčerejo. Knjižica je bogata z ilustracijami, z vzorci hlevčkov, raznih vrst in pasem domačega zajca. Nudi veliko koristnih nasvetov, razpravlja o negi, zdravju in bolezni, ter koristi te ljubke domače živali. Vsem rejcem kuncev knjižico toplo priporočamo.

— **Enoletni trgovski tečaj STD** vpisuje nevno predpoldne Zrinjskega trg 1, Maribor. Zahtevajte prospekte!

— **Poletna vročina in naporno delo** povzroče, da zgubijo mnogi več ali manj, prejšnji apetit. Ako pa želodec ne dobi potrebne količine hrane, se običajno pojavi migrena ali glavobol in potem ne pomaga več naknadno hranjenje. Uspešno pa pomagajo samo poznane »Bayer-jeve« Pyramidon tablete, pa ne samo v teh slučajih, pač pa tudi pri mrzlicah, neuralgiji, revmatičnih bolečinah, zobobolu in drugih bolečinah. V Vašem lastnem interesu je, da zahtevate vedno originalne zavitke, ki imajo varstveno znamko »Bayerjev« križ.

— **Prodaja lesa.** Začasna državna uprava razlaščenih veleposestniških gozdov v Ljubljani, Stari trg št. 34, prodaja potom pismene ofertalne licitacije dne 25. avg. 1933 ob 9 dop. ca. 1400 kub. m iglastega lesa, ca. 250 kub. m bukovine za hlode iz razlaščenega dela gozdov veleposestva Turjak. Natančni pogoji se dobe pri gornji upravi in pri gozdarju v Krvavi peči.

— **Pri zapeki, motnjah pri prebavi,** gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz Josefove« grenčice.

Vevče

Pokopali smo v sredo zvečer g. Anžur Alojzija, vpokojenega strojevodjo vevške papirnice. Rajnki je bil dopolnil 72 let. V papirnici je služboval čez 40 let. Bil je eden naših prvih borcev iz Krekovih časov. Dasi ni nikdar silil v ospredje, je bil vse svoje življenje v naši organizaciji. Bil je odkrit značaj, ki je brez olepševanja vsakemu povedal, kadar je šlo za pravice. V praktičnem življenju je bil veren katoličan, skrben oče, varčen gospodar, ki si je pri številni družini skrbno uredil domovanje. Vzgojil in preskrbel je svojih 12 otrok (sedaj vsi poročeni), med temi je sin Franc znani in gostoljubni gostilničar v Vevčah. Kako je bil rajnki priljubljen, je pokazal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo vse vevško delavstvo in mnogo drugih faranov. Domača in železničarska godba sta svirali v žalnem sprevodu. Blagemu pokojniku naj sveti večna luč, preostalim številnim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Ribnica na Dolenjskem

Kralj na Betajnovi. Prosvetno delo, ki zadnje čase pri nas počiva, so razgibali naši dijaki. Resno so se oprijeli dela in v nedeljo, 13. t. m. ob 15 bodo v Hranilnični dvorani pokazali, da tudi v počitnicah ne mirujejo. Uprizorili bodo predstavo »Kralj na Betajnovi«, dramo v 3 dejanjih, katere vsebina je prav primerna za današnje čase. Za to vprizoritev vlada povsod veliko zanimanje, pa saj smo take predstave že kar pogrešali, zato — prijatelji poštene zabave, pridite pogledat! Ne bo vam žal, za to vam garantirajo ribniški študentje!

Otroško prireditev imamo tudi v nedeljo; otroci Marijinih vrtcev iz spodnjega dela ribniške dekanije bodo pohiteli ta dan k Novi Štifti, da tamkaj pri Mariji novoštiftarski proslavijo 1900 letnico Odrešenja. Otroci se že povsod prav vneto pripravljajo. K tej prireditvi so tudi odrasli, zlasti pa starši, vabljeni!

Česnjev semenj — kot ljudstvo imenuje pretekli ponedeljkov semenj, je bil pa res klavern. Česnja in čebule so revni ljudje pripeljali res toliko, kot že dolgo ne, da bi ja dobili vsaj nekaj kovačev za najnujnejše potrebe. Za par dinarjev si lahko dobil teh kuhinjskih potreb, da si preskrbljen za celo leto, pa je bila slaba kupčija. Tudi živine je bilo malo prignane na sejem, kupčije pa skoro nobene. Pomanjkanje denarja in kriza navija vedno huje tudi tam, kjer se dosedaj to še ni posebno občutilo; tudi bolj petični samo povpraševajo po ceni, kupi pa vsakdo le najnujnejše. Kramarji in prodajalci so tožili, da še toliko niso iztržili, da bi si privoščili vsaj malce hladne pijače v tej strašni vročini, da imajo komaj za pot. Stojnic za manufakturo je bilo izredno malo, pa še pri teh ni bilo posebnega zanimanja, ker danes je Ribnica z manufakturnimi trgovinami za vso okolico dovolj preskrbljena in je povsod vedno dovolj izbire po najnovejši modi; posebno še, ker v kratkem dobimo, kakor slišimo, še eno domačo tovrstno manufakturno trgovino in je že sedaj taka konkurenca. Pa saj je to itak v korist kupovalca in ta je v veliki večini kmet, ki je danes največji revež.

Dolnja Lendava

V nedeljo 6. avgusta je »Slov. kat. akad. drutrgu Veržeju izredna slavnost, za katero vlada vepečjo«. Naše katoliško dijaštvo je rešilo svojo nalogo nad vse častno. Vsi igralci so bili kos svojim vlogam. Igra je naredila na vse navzoče najlepši vtis. Med igro smo se veliko smejali, pa tudi solze sočuvstvovanja smo pretakali. Vsak je prišel na svoj račun. Pričakovali smo pa pri Edvardu malo več čuvstva in včasih so nekateri igralci govorili malo pretiho, včasih pa prehitro. Našemu katoliškemu društvu le častitamo na tako lepem uspehu in si želimo še več takih iger. — Igra je bila v dvorani šolskih sester. Vabljeni so bili skoraj vsi lendavski »gospodje«. Dvorana je bila sicer polna, pa med občinstvom nismo opazili tistih »hura« patriotov. Slovensko društvo je igralo in na igro so prišli tisti, katere naši ultranacionalisti proglašajo za madžarone. Pokazati je treba, gospodje, ob takih prilikah, koliko je res zavedne slovenske inteligence. Zdaj se je videlo, kdo simpatizira s Slovenci in kdo ne. Gospodje, tega se vam ni bilo treba bati, da so igrali naši katoliški dijaki, saj ni bilo v dvorani maše in tudi pridige ne. — Društvo bo igro ponovilo v nedeljo v Beltincih, ob božiču pa v Murski Soboti in najbrž tudi v Lendavi.

Celje

Narodne svečanosti v začetku meseca septembra. Istočasno, ko se bodo v Ptuju vršile velike narodne svečanosti v spomin na dogodke l. 1908., pripravljajo društva v Celju »Nacionalni dan«. Spored tega nacionalnega dne bi bil sledeči: Dne 9. septembra bo slavnostna akademija v mestnem gledališču, dne 10. pa zborovanje, odhod po mestu in popoldansko ljudsko slavje na Glaziji. Vsa celjska slovenska društva so naprošena, da vpoštevajo pri svojih prireditvah gornje dneve in da po možnosti sodelujejo.

Kubanski kozaki nastopijo jutri v nedeljo ob pol sedmih zvečer na igrišču pri Skalni kleti. Na sporedu džigitovke (bojne igre s konji) in ruske narodne pesmi.

Zopet smrtna avtomobilska nesreča. V sredo popoldan je neki avtomobil povozil na Ostrožnem berača Točaja Martina iz Višnje vasi, katerega je bližnja in daljna celjska okolica poznala pod imenom Tina Uki. Mož je šel po cesti, se opotekal sem ter tja, ker je bil pa gluhonem, ni čul, da prihaja za njim avtomobil, ki ga je kmalu podrl na tla. Pripeljali so ga takoj v celjsko javno bolnišnico, kjer je pa mož v četrtek zvečer umrl. N. p. v m.

Tatvine na Savinji se množe. V četrtek od 12 do 1 opoldan je bila ge. Schneider iz Gradca ukradena iz kabine ženskega kopališča ženska zapestna ura iz platine s štirimi briljanti, vredna 4000 Din. Istočasno ji je bila ukradena denarnica z 20 Din gotovine, ge. Honigmannovi pa iz iste kabine denarnica s 50 Din.

Izgubljena zlata ženska ura. V sredo popoldne je bila na levem bregu Savinje pri železniškem mostu izgubljena zlata ženska ura z verižico, vse skupaj vredno 800 Din.

Nesreča pri kmečkem delu. Franc Košir, hlapec pri Št. Golograncu na Blagovni pri Sv. Juriju ob j. žel. je imel opraviti v hlevu pri konjih; en konj ga je brcnil in mu zlomil desno roko. — Krajnc Matilda, posestnica iz Hošnice pri Slovenski Bistrici je pri košnji po nesreči stopila na koso in si prerezala desno nogo. — Poduratnika Ivana, 24 letnega posestnikovega sina iz Škorna pri Šmartnem ob Paki, je zgrabila mlatilnica za levo roko in mu jo zmečkala.

Jetnik ušel. Včeraj zjutraj je ušel jetniškemu pazniku neki jetnik in bežal po Okopih proti kapucinskemu mostu, kjer so ga prijeli in odpeljali nazaj na varno.

Zahvala. Stanovanjski najemniki zgradbe Pokojninskega zavoda v Celju se najlepše zahvaljujemo krajevni upravi za ves trud, ki ga je imela da je izposlovala pri centrali zavoda znižanje najemnin za 10 odnosno 15 odstotkov. Enako se zahvaljujemo tudi centrali Pokojninskega zavoda v Ljubljani za blagohotno naklonjenost in socijalno uvidevnost, ki jo je pokazala s tem, da nam je baš v teh težkih časih olajšala naša bremena. V Celju, avgusta 1933 Stanovanjski najemniki Pokojninskega zavoda v Celju.

Slovenjgradec

Naš šahovski klub radostno pozdravlja nameravano ustanovitev »Slovenske šahovske zveze v Ljubljani«. Ljubljanski šahovski klub, ki je sedaj sprožil to idejo in sklenil poklicati v življenje slovensko šahovsko zvezo že letošnjo jesen, naj bo uverjen, da mu bomo za to zelo hvaležni vsi ljubitelji plemenite kraljevske igre širom naše domovine in da smejo iniciatorji te lepe zamisli gotovo računati na vsestransko pomoč in sodelovanje vseh naših klubov pri ustanovitvi in nadaljnjem razvoju bodoče slovenske šahovske centrale. Kakor menda povsod, so pasji dnevi tudi pri naših sicer precej vnetih igralcih povzročili kratek zastoj v šahovskem življenju. Prekiniti do jeseni smo morali tudi dve korespondenčni partiji, kateri smo pričeli igrati že 18. februarja in sta dospeli že do 44., oziroma 42. poteze z bratskim šoštanjskim klubom. Na predlog nasprotnika, naj bi končali partiji s sporazumnim uspehom 1:1, nismo mogli pristati, saj se nam je posrečilo napram kvalitativno močnemu šoštanjskemu klubu priboriti pozicijo, ki nam končni izid 1:1 brez dvoma jamči. Poleg tega pa se ne bi radi odrekli visokemu užitku, ki nam ga še obeta nuditi zlasti partija A, ki je že v zadnjem štadiju končnice. Nasprotnik dozdevno vidi pri tej partiji že svojo zmago, toda pri nas prevladuje optimizem, ki nam ne dovoli zagnati puške v koruzo.

Vsakoletni sestanek duhovnikov, ki so bili posvečeni leta 1925, se je letos vršil v Starem trgu pri g. Štefanu Horvatu, župniku. Sestanka se je udeležilo vseh 16 tovarišev-sošolcev v torek 8. avgusta. Dopoldne so imeli skupno sv. mašo in prijateljski sestanek, opoldne skupni obed v župnišču, popoldne pa je bil izlet k pisatelju g. Fr. Ks. Meško, dekanu in župniku na Selah.

Metlika

Grabrovec tudi noče zaostati. Tam gori na vrhu Berčic med samimi vinogradi si je sv. Urban izbral svoje bivališče. Tako dobre pol ure nad Metliko na potu v Gorjance. Stara cerkvica, stara lipa, ki je po ljudskem izročilu doživela gotovo že več kot 5 stoletij. Od tam je čuval sv. Urban metliške vinograde že v tistem času, ko je v Berčicah zorelo vino metliškim mogotcem in vlastelinom turških časov. Vas Grabrovec je bila tedaj v neposredni bližini cerkve. Ko so jo pa Turki do tal požgali in je ogenj preživela le cerkvica, je nova vas zrastla nekoliko v stran, kjer je bilo primerneje zaradi polja. Tako pravi zgodovina. Je ta Grabrovec tipična belokranjska vas. Vsaka hiša ima v Berčicah zidanico, hiše so skromne, majhne in tesne, voda pa je v vaškem kalu. Za slučaj suše je pa vas tudi z vodo preskrbljena. Par minut od vasi v lozi je velika lokva, globoka gotovo 5 m, kateri še nikdar ni vode zmanjkalo. Po posebnem vaškem štatutu je ta »Grabrna«, tako imenujejo to lokvo, zavarovana pred nesnago in pred zlorabo. Tako da se Grabrovcu tudi suše ni tako močno bati. Rakov res nimajo — nagajivci namreč hodijo na Grabrovec po rake — zato pa je žab več, po vodnjakih-kapnicah pa se dobi tudi prav dobra in zdrava voda. Takih vodnjakov je v vasi kakih 20. Samo ognja se Grabrovec boji, pa Boga seveda tudi — pa še eksekutorja. Proti ognju pa ustanavljajo požarno brambo, ki jo je treba za začetek z denarjem zaliti, da bo imela kdaj s čim gasiti. Ker sami domačini v tem kritičnem času ne zmorejo dovolj, zato se zanašajo tudi na podporo od drugod. V nedeljo 13. avgusta se bo v ta namen vršila na Grabrovcu ljudska veselica, katere dobiček je namenjen za nabavo brizgalne. Do Grabrovca je iz Metlike prav prijazen sprehod skozi gozd in vinograde. To nedeljo na Grabrovec »po rake«.

Most čez Kolpo. Že več kot leto je tega, ko je bilo govorjenja o tem, da se bo sedanji leseni most na Brodu pri Metliki nadomestil z železnim. Zadeva se je vlekla vse do danes. Sedaj pa vidimo, da gre za res. Gradbo je prevzela tvrdka Slavec iz Kranja. Sedaj že stoji baraka, ki bo služila za skladišče. Že se dovaža tudi les, potreben za betonska dela.

Kdaj so bili ljudje mladi

Neka nemška pisateljica kramlja o tem takole: Zadnjič mi je slučajno prišla v roke fotografija, na kateri me je bil ovekovečil malomestni fotograf v družbi sošolk. Zona me je obšla. Vse še otroci, a kakšni stari obrazi! Oglato telo stisnjeno v jeklenem stezniku, ovratnik do pod brade, napet na kovinske ploščice, vrhu glave težki stolpi ali svitki las. Rokavi so bili široki kakor baloni, da nas je videti na fotografiji šestdeset namesto dvajset.

Prevzela sta me gnus in žalost. Priznati si moram, da takrat sploh ni bilo mladosti. V taki obleki in s tako pričesko človek sploh ne more biti mlad. Tudi naš duh je nosil steznik in naša srca so bila stisnjena v kovinske plošče. Kdor je imel tako zunanjost, ni mogel ne prav misliti ne prav čutiti ne prav hoditi. A tega tudi ni nihče zahteval od nas. Če je bilo dekle bogato, je čakalo na moža, in če je bilo revno, še prav posebno, saj je bil to za žensko edini dobitek v življenja loteriji. A treba se je bilo zanj zelo truditi. Vse, kar se je v hiši jedlo, se je skuhalo na domačem ognjišču, in vse, kar smo imele na sebi, smo same sešile — bojda! O nevarnostih življenja nismo smele ničesar slutiti. Krvi nismo smele videti. Pred miško smo morale zbežati na stol. Pri kosilu smo si smele vzeti samo od posladkov, kaj krepkejšega bojda nismo prenesle — eterična bitja! O važnih vprašanjih življenja smo smele samo hehetaje šepetati s prijateljicami po temnih kotih, o »ljubezni« je slišalo dekle iz dobre hiše samo tedaj, ko je mati vprašala, če ima kuharica ljubčka. Najpametnejša dekleta so se morala izpremeniti v trumo spakujočih se gosi, če je stopil v sobo moški, ki bi mogel postati snubec. Dekle ni smelo nikamor iz hiše brez spremstva.

Posebno težavno je bilo s čtivom; imela sem prijateljico, ki se je poročila, da bi smela slednjič čitati Ibsenovo »Noro«, ki si jo je predstavljala kot nekaj rezko-zabavnega. Za resno izobrazbo deklicam ni bilo. Tudi telesno dekle ni smelo biti zdravo; to je bilo nefino. Najmanj bledično je moralo biti dekle. Sport je veljal za neženski, izvzemši jezdenje, tennis in podobne sporte najvišje družbe. Ples je bil dovoljen, a prilike zanj redke; očeta je stal hčerin ples lepe denarce, mater pa ure dolgega časa v vlogi gardedame. Hči je žela ceneno zmagoslavje, še večkrat pa bridko razočaranje.

Tako klavrno so preživljale mlada leta meščanske hčere, dočim so delavska in kmetska dekleta najbrže že takrat živele v zdravejšem, svobodnejšem, naravnejšem ozračju.

Ko se je meščansko dekle slednjič poročilo, je morala čez noč zavreči vsako resnično ali navidezno mehkužnost, vsako nežno spakovanje in trdo prijeti za delo v gospodinjstvu, za katero je bila v resnici veliko manj pripravljena nego marsikaka današnja studentka. Zato ji je šlo vse narobe, postala je »nervozna« in se z vso sebično ljubeznijo vrgla na otroke, ki jih je v svoji ozkosrčnosti in brezobzornosti vzgajala napačno. Bilo ji je »strašno«, če se je sin zaljubil v revno dekle in jo je imenovala »to osebo«, bogata sinaha pa ji je bila »naša Milica«. —

Ta sodba nemške pisateljice o polpretekli dobi (v mislih ima leta 1900—1914) je trda, napake ženske vzgoje, tesnost ženskega življenja slika prečrno, enostransko. Tudi takrat je bilo življenje lepo in žensko življenje v družini in za družino je imelo globok zmisel. Na vsak način je dejstvo, da si velik del današnje ženske mladine želi takratnih razmer, ko vsaj meščanki ni bilo treba v borbo za kruh in je imela takorekoč vedno »prosto«... A da bi preje ne bili poznali mladosti?! Ravno zadnjič me je srečal tovariš iz mladih let in med pogovorom ves vzhičen dejal: »Ali se še spominjate, kako lepo je bilo včasih, koliko nedolžnega veselja smo užili, kako radi smo peli, kako od srca se nasmejali! Glejte, sedanjo mladino, ta ne zna biti vesela, ne zna se smejati, ne poje. Tako je, kakor da bi bila že pametna in učena prišla na svet, pa se ji zato vse zdi premalenkostno in je nobena stvar ne more presenetiti in razveseliti. Ta mladina je že v otroških letih stara.«

Ta sodba trdi, kakor vidimo, ravno nasprotno od gornje in je, kajpada, enako enostranska in napačna. Življenje je pač tako mnogolično in neizčrpno, da se vsakomur kaže v čisto svojski, enkratni obliki, v resnici pa je v bistvu vedno eno ter isto.

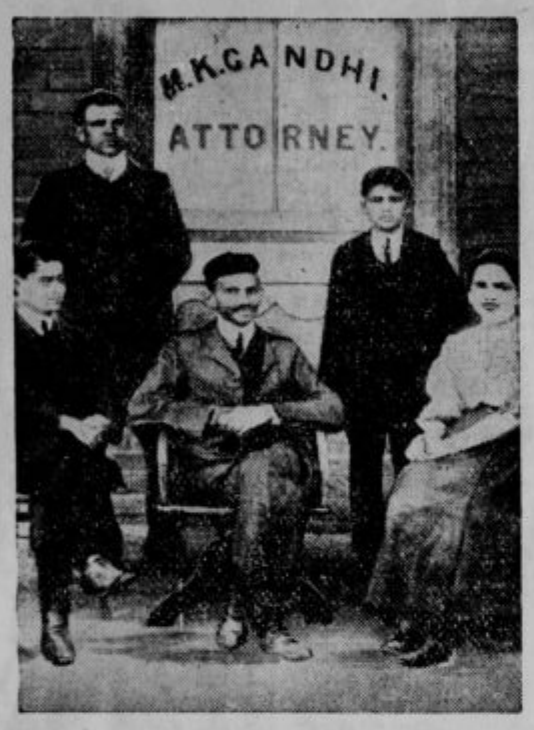

Gandhi pred 30 leti. — Gandhi sedi pred svojo odvetniško pisarno v Južni Afriki. Kakor vidimo, je nosil indijski vodja tedaj evropsko obleko.

Panshan Lama, vrhovni budistični duhovnik, ki se mu je posrečilo, da je združil pod svojim verskim vodstvom celokupno budistično Azijo. S tem se je končala večstoletna doba, ko so vladali drug poleg drugega trije veliki lame. Nekateri prerokujejo, da se iz tega izcimi v Aziji tudi politično edinstvo.

Moderne cigararice

V Londonu je stara veletrgovina s tobakom, ki je že sto let v rokah holandske rodovine van Raalte in jo vodi sedaj gospa Florence van Raalte. Ta gospa mora zelo dobro razumeti svoj posel, kajti začela je z velikim uspehom delati reklamo za cigare — med ženskami, češ, da so cigare najboljše sredstvo za omršavljenje. Sama pripoveduje o tem to-le: Po smrti svojega moža in svojega sina sem sama prevzela vodstvo trgovine. Tedaj sem si nekega dne po večerji prvič prižgala smotko. Tako se mi je prilegla, da sem začela to navado razširjati tudi med drugimi ženami. V kleti sem dala prirediti neki prostor za »poizkusni salon«, tako da so mogle kupovalke pred nakupom poizkusiti različne vrste cigar. Dostikrat je bilo v salonu nad dvajset žena istočasno. Cigare so najimenitnejše sredstvo za omršavljenje. Žena, ki kadi cigare, ni nikdar sama, ker je dobra smotka najboljša družba. Razen tega se pri tem veliko prihrani, ker so cigarete dražje in ker povzroče cigare mnogo boljše razpoloženje kakor trije cocktaili. Nepotreben postane vsak parfem, ker je smotkin vonj lepši kakor vse dišave orienta. Večina mojih kupovalk so inteligentne, kulturne žene, žene na odgovornih mestih gospodarskega življenja in raznih drugih poklicev. Sama pokadim po 3 do 4 cigare na dan...

Tudi igralnicam trda prede

Monte Carlo se boji za svoj obstanek; kriza je križemsvet in povsodi se ustanavljajo konkurenčna podjetja. Na francoskih tleh se je bil smel doslej igrati samo baccarat, ne pa roulette in »trente et quarante«; zdaj je francoska vlada dovolila tudi ti igri, da bi pomagala pojemajočim francoskim kopališčem zopet na noge. Nove igralnice so se odprle v Scheveningenu in Zoppotu, Baden-Badenu in Wiesbadenu. Da odoli toliki konkurenci, je Monte Carlo sklenil, da zniža najmanjšo stavo od petih frankov na en frank, najvišjo pa zviša na 100.000 frankov! S tem bo pobit tudi San Remo, kjer so bile v zadnjih letih dovoljene najvišje stave na svetu. Koliko nesrečnih posameznikov in družin bo zaradi vseh teh igralniških prizadevanj več na svetu, nihče ne vpraša, da bodo le cvetela podjetja.

Stolnica v Ypernu obnovljena: V njej sta dobila svoje mesto tudi kipa sedanjega belgijskega kralja in kraljice.

Novi sovjetski filmi

Sovjetska javnost ni zadovoljna s sovjetsko filmsko industrijo in ji očita, da se lovi po vseh drugih cestah, samo ne po tistih, kjer se odigrava »resnično življenje«. Filmski režiserji si opomin ženejo k srcu in se mrzlično pripravljajo, da ustvarijo »nove« filme. Kakšni bodo novi filmi, povedo že naslovi: Režiser Bovženko bo snemal film o komunističnem osvajanju Daljnega Vzhoda; Ermler pripravlja film o kolektivnih gospodarstvih; režiser Eisenstein, ki se je vrnil iz Amerike, obeta film o Moskvi; režiserja Trauber in Kozincev snemata film za veliko boljševiško trilogijo itd. Ubogo rusko ljudstvo, ki se niti v kinu ne more odpočiti, marveč mu še tam neprestano ubijajo v glavo komunistični evangelij!

Milijon - ampak pogojno

Francoska letalca Codos in Rossi, ki sta brez vmesnega pristajanja poletela iz Newyorka v Turčijo, dobita nagrado francoskega zrakoplovnega ministrstva za rekord v dolgosti: en milijon frankov, toda le pod pogojem, da njunega rekorda do meseca decembra nihče ne potolče.

»Z mojo ženo je križ! Če grem zdoma, igra užaljeno.«
»A če ostanete doma?«
»Igra klavir.«

Balbov polet vojaško brez pomena

Kontreadmiral E. I. King, načelnik zračnih sil ameriške mornarice, je izjavil, da je Balbov brodovni polet v Ameriko z vojaškega vidika brez pomena. Balbova letala so medpotoma pristala na Holandskem, Irskem, Islandiji in v Kanadi. V slučaju vojne bi bilo to le mogoče, če bi bile navedene države zaveznice ali vsaj velike prijateljice države, ki bi vodila vojno proti Ameriki. Morda bi bila mogla italijanska letala tudi brez vmesnega pristajanja doseči Ameriko, zato bi se pa ne bila mogla obremeniti z večjo zalogo bomb. A kar je glavno: če bi evropski napadalci tudi prinesli s seboj večjo ali manjšo količino bomb, se nikakor ne bi mogli vrniti preko oceana, ne da bi pristali in obnovili zaloge kuriva. To bi pa bilo v Ameriki nemogoče. Edino Anglija bi mogla pristati v Kanadi, a tudi v tem slučaju bi bil uspeh zračnega napada na Združene države zelo dvomljiv.

Prihodnji skavtski jamboree

Letošnji skavtski jamboree v Budimpešti je zaključila prisega, da si bodo skavti prizadevali povsodi sklepati prijateljstva in utrjevati mir na svetu. Za peti jamboree leta 1937 sta ponudila svoje gostoljubje Egipet in Ceylon. Odločitev še ni padla. Zaenkrat je sklenjeno, da se bo vršil meseca januarja 1935 v okolici Melbournea v Avstraliji tako imenovani panpacific, to je skavtsko zborovanje iz tihomorskih dežela. Povabljeni pa so tudi evropski skavti.

Kolesarske tekme svetovnih mojstrov v Parizu: med udeleženci bodo (zgoraj in spodaj od leve na desno): Belgijec Scherens, Danec Falk-Hansen, Nemca Toni Merkens in Metze, Holandec van Egmond, Nemec Albert Richter.

Luthrov Wittenberg, kjer bodo meseca septembra letos velike prireditve v proslavo 450 letnice Luthrovega rojstva.

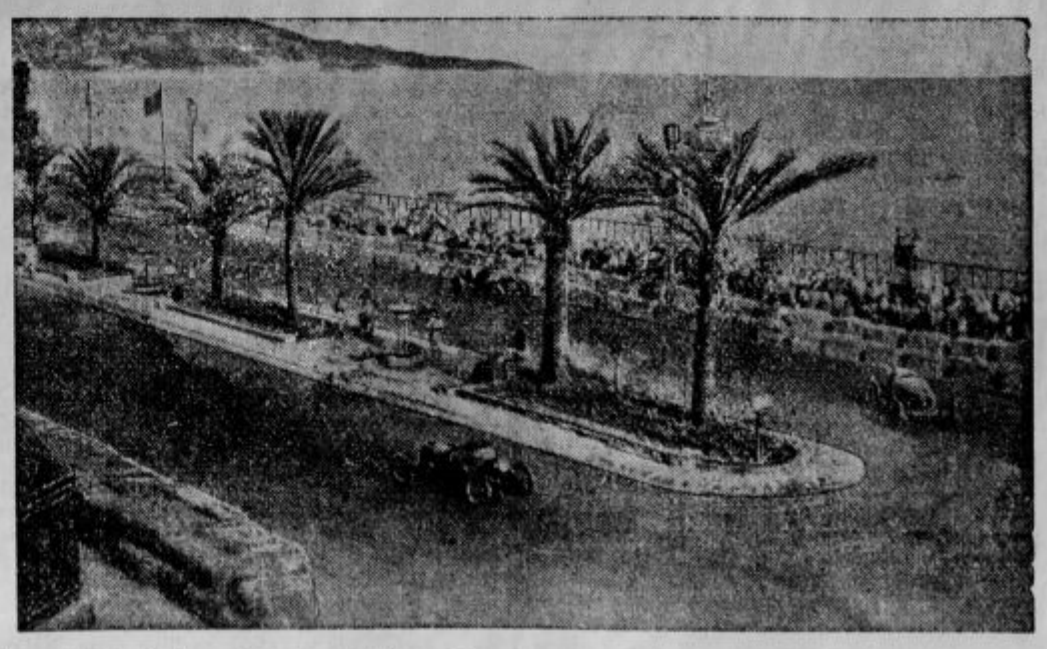

Avtomobilske dirke pod palmami: V bajni Nizzi so priredili avtomobilske tekme po mestnih ulicah. Taka dirka zahteva od vozača posebno spretnost in duhaprisotnost. Zmagal je Italijan Nuvolari.

Mariborski teden

od 5. do 15. avgusta 1933

Predstave na prostem, razstave, prireditve, zabave.

Danes v soboto 12. avgusta večer narodnih pesmi na veseličnem prostoru. Ob 20.30 nastop malih harmonikarjev ISSK Maribora z istim sporedom, kakor na Bledu pred kraljevičem Andrejem. Od 14 ure naprej do mraka strelske tekme na radvanjskem strelišču, ki se jutri v nedeljo 13. t. m. nadaljujejo. Danes in jutri velika lahkoatletska tekmovanja. — Jutri v nedeljo 13. t. m. ob 15 na tezenskem dirkališču kombinirane konjske, motociklistične in kolesarske dirke. — Na Mariborskem otoku mednarodno propagandno skakanje; na startu najboljši avstrijski in jugoslovanski skakalci. — V torek 15. t. m. od 14. do 24. ure na otoku velika veselica in beneška noč.

Polovična vožnja za dohod v Maribor do 15. avgusta, za odhod do 18. avgusta 1933.

Triletni moratorij naših dolgov v Franciji

Po podpisu najnovejšega sporazuma med odborom za obrambo francoskih lastnikov obveznic jugoslovanskih zunanjih posojil na eni strani in med našim finančnim ministrom se je zanimanje za obveznice naših zunanjih posojil na pariški borzi povečalo. Tako so obveznice srbskega 4% posojila iz leta 1895 poskočile od 32.60 na 34.30, obveznice srbskega 5% posojila iz leta 1902 pa od 155 na 164.50.

Sporazum je bil v načelu dosežen že v marcu tega leta, toda dodana mu je bila klavzula, da postane končnoveljaven šele, ko se bo Jugoslavija sporazumela z drugimi upniki na daljši in krajši termin v vseh podrobnostih in ko bo te podrobnosti sporočila francoskemu odboru. V času od marca meseca do danes je jugoslovanski finančni minister v resnici že sklenil več zadevnih sporazumov, ki zadevajo že skoro vse jugoslovanske zunanje dolgove. S tem je sporazum s francoskimi upniki končnoveljaven.

Protokol, ki je bil podpisan že 9. marca in ki zajema vsa posojila jugoslovanske države ali pa posojila, za katera jamči država, pred vojno in po vojni, določa v glavnem naslednje: Za čas 3 let se amortizacija ustavi, in sicer od 14. oktobra 1932 do 13. oktobra 1935. V tem času bodo lastniki jugoslovanskih obveznic lahko vnovčili svoje kupone v Jugoslaviji, in sicer v dinarjih, ki jih morejo uporabiti v Jugoslaviji sami. Tisti, ki ne sprejmejo te rešitve, bodo lahko plačani v devizah, in sicer po 10% nominalne vrednosti kuponov in bodo prejeli po ključu 90% obveznic fundig, izdanih v zlatih frankih in ki bodo prinašale 5% obresti, plačljive polletno; obveznice se bodo amortizirale v 25 letih, pričenši od 14. oktobra 1932.

Iz Pariza poročajo, da društvo francoskih lastnikov obveznic še ni prejelo vsebine zadevnega sporazuma v izvirniku. Jugoslovanska vlada se je obvezala, da bo plačevala kupon iz sklada, ki se zbira v kompenzacijskem uradu na naslov plačil jugoslovanskega izvoza v Francijo, in sicer bo 20% tega sklada prvenstveno uporabila za plačilo kuponov zunanjega dolga, 13. oktobra 1935 bo Jugoslavija redno izplačevala zunanje dolgove.

Stanje Narodne banke

Stanje Narodne banke na dan 8. avgusta izkazuje naslednje spremembe v primeri s stanjem 31. julija: na strani aktiv je skupna podloga povečana za 5,9 milijona Din na 1.901 milijonov Din, zlato v blagajni in na strani se je povečalo za 27.8 milijona Din na Din 1.797 milijonov, novčanice v inozemski valuti za 67.866 Din na 348.953 Din in devize za 5,8 milijonov Din na 103.1 milijonov Din. Devize, ki ne gredo na račun podloge, so narasle za 4,9 milj. Din na 457 milj. Din, medtem ko je kovani denar nazadoval za 22.8 milj. Din na 252,2 milj. Din. Skupna vsota posojil se je zmanjšala za 16.8 milj. Din na 2.235 milj. Din. Diskont je zmanjšan za 16,6 milj. Din na 1.918 milj. Din, lombard za 200.432 Din na 316.9 milj. Din.

Na strani pasive se je denarni obtok zmanjšal za 1 milj. na 4.304 milj. Din. Skupna vsota obvez po vidu se je zvečala za 11,5 milj. Din na 1.049 milj. Din, državne terjatve za 503.477 Din na 4,4 milj. Din, žiro račun za 8,9 milj. Din na 401,7 milj, a razni računi za 2,1 milj. na 642, milj. Din. Obveze z rokom povečale so se za 2,6 milj. na 1.315 milj. Din, medtem ko so se razna pasiva zmanjšala za 39.5 milj. na 271,2 milj. Din. Vsota obtoka in obvez po vidu znaša 5.353 milj. in je krita s skupnim kritjem po 35,50% (35,46% po prejšnjem stanju), zlato kritje samo pa se je zmanjšalo od 33,63% na 33.57%. Obrestna mera je še nadalje neizpremenjena 7.50% za diskont in 9% za lombard.

Prisilni sindikat češkoslov. lesnih podjetnikov

Čehoslovaška vlada je končno izdala ukaz, s katerim je prisilia lastnike gozdov in žag, da se včlanijo v prisilne sindikate, in sicer obstoji sindikat gozdnih lastnikov in sindikat žag. Zasebna pogajanja med lesnimi podjetniki in trgovci niso dovedla do nikakega zaključka. Radi tega je bila vlada prisiljena izdati ukaz o prisilni organizaciji, ako je hotela končno urediti lesni trg. Podjetnikom izven sindikata bo onemogočeno vsako poslovanje. Tudi državna podjetja se morajo pridružiti sindikatom. V smislu od te odredbe se bo proizvodnja lesa v gospodarskem letu 1933—34 skrčila za 50%, prav tako v naslednjem letu. Če pa je les namenjen za izvoz in če ima podjetnik zagotovilo, da ga bo lahko prodal po primerni ceni, potem bo lahko sekal v večjem odstotku, toda vedno sporazumno s sindikati. Lesni trgovci računajo, da se bodo učinki te odredbe poznali na ceni že počenši s 15. avgustom. Cene se bodo učvrstile. Ker zadeva odredba tudi les, ki se uporablja za proizvajanje celuloze, bo po vsej verjetnosti vplivala tudi na ceno papirja.

Odmerjenje davka

Bivši minister Ivan Mohorič je v posebni vlogi opozoril finančnega ministra na pritožbe prebivalstva radovljiškega okraja zaradi previsoke odmere davka. Iz tega opozorila izvemo, da se je predpisal v radovljiškem okraju hišni davek v štiri-, petšest- in celo večkratnem iznosu nego prejšnja leta. Gospodarske razmere so se poslabšale, stopnje tega davka pa se niso izpremenile niti so se izpremenili dosedanji predpisi davčnega zakona, zato je tako veliko zvišanje nerazumljivo. Baje se je smatralo, da so ocene najemne vrednosti v prijavah prenizko vzete, toda to ne odgovarja faktičnemu stanju. Vrhtega se je zvišal davek brez predhodne razprave v davčnem odboru, radi česar se je povišala davščina čisto neenakomerno. Najhujše so pritožbe iz Kranjske gore, na Bledu pa so se obdavčile zgradbe izven rajonske meje kopališča. V naši banovini prebivalstvo tako visoko davščino tem menj premore in prenese, ker imamo na zgradbe 70% banovinsko doklado, občinska pa znaša povprečno nad 100%. Tako previsoko ocenjevanje vede avtomatsko do povišanja tudi avtonomnih doklad, kar bi za prebivalstvo pomenilo pravo nesrečo. Narodni poslanec Ivan Mohorič prosi ministra, da ukrene nujno revizijo letošnjega predpisa in da se le-ta prilagodi možnosti plačanja in dejanskim gospodarskim razmeram.

*

Jesenska vinska razstava na Ljubljanskem velesejmu. V smislu sklepa velesejmskega kmetijskega odbora priredi le-ta tudi letošnjo jesen od 2. do 11. sept. obsežno kmetijsko razstavo, ki bo obsegala najvažnejše kmetijske panoge in vinogradništvo. Vina bodo razstavljena v steklenicah, ki bodo opremljene z označbo lastnika, vinske sorte, letnika in vinske gorice ali okoliša. Buteljske bodo vsebovale po 7 decilitrov.

Prodaja sladkorja v prahu. Po svoječasnih odredbah ministrstva financ sme biti od 1. julija t. l. dalje v prometu sladkor v prahu samo v vrečicah od 1 do 5 kg, opremljenih s predpisanimi trošarinskimi plombami. Na intervencijo Zbornice za TOI v Ljubljani je ministrstvo financ z razpisom z dne 22. julija 1933, št. 63.705-III, pojasnilo, da se ta odredba nanaša samo na nabavo tega sladkorja od strani trgovcev. Ti morajo sladkor v prahu nabavljati od sladkornih tovarn v navedenih vrečicah, dočim pa smejo v nadrobni prodaji prodajati sladkor v prahu konzumentom tudi v količinah **izpod** enega kilograma.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 23. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 10.000 komadov krajnikov, ca. 600 komadov žarnic, 150 m³ rečnega gramoza, 150 m³ rečnega peska in 450 m³ jamskega lesa; do 30. avgusta t. l. pa glede dobave 60.000 kg portland cementa.

Stečaji v dravski banovini. V času od 1. do 31. julija tega leta je bilo v Jugoslaviji odprtih 23 stečajev (lansko leto 59), v dravski banovini 6 (6); prisilnih poravnav izven konkurza 9 (121), v dravski banovini 1 (16); posredovalnih postopanj je bilo javljenih Društvu industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani 97, v dravski banovini 7; stečajev odpravljenih 24 (48), v dravski banovini 4 (9); odpravljenih prisilnih poravnav izven konkurza 24 (92), v dravski banovini — (20).

Borza

Dne 11. avgusta 1933.

Denar

Dolar se je ustalil, marka šibkejša.

Ljubljana. Amsterdam 2312.63—2323.99, Berlin 1363.47—1374.27, Bruselj 799.68—803.62, Curih 1108.35—1113.85, London 189.42—191.02, Newyork 4197.16—4225.42, Pariz 224.35-225.47, Praga 169.67—170.53, Trst 300.57—302.97. Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.60.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 52.625 Din.

Curih. Pariz 20.245, London 17.115, Newyork 381, Bruselj 72.15, Milan 27.165, Madrid 43.20, Amsterdam 208.65, Berlin 123.20, Dunaj 72.70 (58.60), Stockholm 88.25, Oslo 86.20, Kopenhagen 76.425, Praga 15.32, Varšava 57.75, Atene 2.95, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.08.

Vrednostni papirji

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 50—54.02, vojna škoda 228—230, okt. 235 bl., dec. 227—235, agrarji 27 den., 7% Bler. pos. 34.50—35.40, 8% Blerovo pos. 35—36, 7% pos. DHB 47.45 den., 6% begl. obv. 35.50 den., Dunaj-Zagreb 844—854 (849), Dunaj-Belgrad 846—847 (846), Grčija-Zagreb 36 bl., Grčija-Belgrad 39—39.50 (39). — Delnice: Priv. agr. banka 220—227, Sčerana Osijek 160—170, Trboveljska 118—125, Izis 30 bl., Impex 50 den.

Belgrad. Narodna banka 3750 bl., Priv. agr. banka 224—225 (224, 223), 7% inv. pos. 52—53 (52), 6% begl. obv. 36.50—36.65 (36.75, 36.55), vojna škoda prompt 229—230 (230.50, 228.50), 8% Bler. pos. 35.50 den., 7% Bler. pos. 33.50—34 (33.75).

Žitni trg

Sombor. Vse neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet: 49 vagonov.

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad, srbač., gorban. 113—115, bač. okolica Sombor 111—113, gorbač. 116—118, bač. potiska 117—119, srem. in slav. 107—109, vsa je nova, 78 kg in 2%. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca slaba. Promet: 33 vagonov.

Živina

Mariborski svinjski sejem. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 176 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 110 do 150 Din, 7 do 9 tednov 220 do 250, 3 do 4 mesece 300 do 350, 5 do 7 mesecev 400 do 550, 8 do 10 mesecev 650 do 680, 1 leto 690 do 700 Din. Kilogram žive teže 7 do 8 Din, kilogram mrtve 10 do 11.50 Din. Prodanih je bilo 84 komadov.

Radio

»Program Radio-Ljubljana«

Sobota, 12. avg.: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Čas, plošče 19.00 Plošče 19.15 Prenos iz Salzburga: Čarobna piščal, opera, Mozart 22.00 Čas, poročila 22.15 Radio orkester.

Nedelja, 13. avg.: 8.15 Novice iz današnjih dnevnikov 8.30 Gimnastika (Marijan Dobovšek) 9.00 Versko predavanje dr. Gvido Rant 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz Št. Peterske cerkve 10.00 Potovanje po Evropi, prof. O. Šest 10.30 Pasivizem in aktivizem iz življenja (E. Bojc) 11.00 Dopoldanski koncert: Radio orkester 12.00 Napoved časa, nato reproducirana glasba 13.00 Vremenska napoved 15.00 Kmetijska ura, dipl. agr. Jamnik 15.30 Slovenska glasba — Duet citer 16.30 Radio-orkester 17.30 Plesna glasba, vmes plošče 20.00 Ura šlagerjev: Ela Singer s klavirjem, vmes Radio orkester s šlagerji 21.10 Harmonika Stanko 21.30 Poročila 22.00 Plošče.

»Drugi programi«

Nedelja, 13 avgusta:

Belgrad: 21.00 Simfonični koncert orkestra kraljeve garde — **Zagreb:** 20.30 Lahka glasba — **Berlin:** 20.45 Operetna ura — **Dunaj:** 21.55 Orkestralna glasba — **Leipzig:** 21.10 Koncert — **Milan:** 20.30 Istrska svatba, opera od Smarelja — **München:** 17.10 Tannhäuser, opera, Wagner — **Praga:** 21.00 Radio orkester. (Iz »Radio Beograd«)

Sport

Iz mariborske kolesarske podzveze

Na zadnji seji ožjega odbora je Mariborska kolesarska podzveza sklenila, da se dirka z zaprekami, predvidena za 15. t. m. preloži na eno prihodnjo prosto nedeljo. Na vprašanje glavne Zveze je sočasno storjen sklep, glasom katerega se imenujeta kot **službena glasnika mariborske kolesarske Podzveze »Slovenec« in »Motor-Sport«.** Dolžnost vseh verificiranih članov Podzveze je, da se naroče vsaj na enega teh listov, ker bodo odslej le oni objavljali delovni program in druga poročila Podzveze.

Medklubske kolesarske dirke „Save“

Medklubske kolesarske dirke društva »Sava«, ki se vrše jutri ob 15 popoldne na dirkališču ŽSK Hermes v Šiški, bodo jako zanimive. Priglasilo se je že veliko število dirkačev iz Zagreba, Belgrada, Celja in Maribora ter z Dunaja. Ker so dobitki zelo lepi in dragoceni, se bodo dirkači kosali za nagrade. Dirkači ugibajo, kje bodo ostala glavna darila. Ljubljanski favoriti so prepričani, da ostanejo v Ljubljani, zato radovedneži čakajo na nedeljski izid dirk. Obenem sodeluje v paviljonih društvo »Soča«, ter je dobiček paviljonov namenjen brezposelnim rudarskim družinam.

*

ASK Primorje (nogometna sekcija). V nedeljo igra druga juniorska garnitura ob 17 prijateljsko tekmo z juniorji Korotana na našem igrišču. Radi glavne tekme morajo biti ob 17.30 v naši garderobi: Marc, Brvar, Petrič, Legovič, Strnad, Vahen I in II, Boncelj II, Sovinc, Pupo, Race, Svetec III, Ulaga. Prvo moštvo igra v torek na praznik s prvim moštvom Hermesa.

Motokolesarski klub »Ilirija« priredi 20. avgusta t. l. medklubsko kolesarsko Ogrinovo spominsko dirko na progi: Ljubljana-Trojane-Celje-Trojane-Ljubljana, skupaj 150 km. Podrobnejše podatke razpisa bomo še objavili.

Lahko-atletsko prvenstvo klubov L. H. P. za leto 1933 se bo vršilo dne 8. septembra t. l. v Ljubljani, Mariboru in event. drugih krajih dravske banovine. Podrobnejši razpis bomo objavili kasneje.

Redna letna skupščina ljubljanske nogometne podzveze se vrši jutri dopoldne ob 8.30 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Jutrišnje tekme v državni ligi. Jutri se zopet nadaljujejo nogometne borbe v državni ligi. Naše Primorje gre na vroča belgrajska tla, kjer se sreča s tamkajšnjim BASK-om. Našim fantom želimo veliko uspeha in upamo ter pričakujemo, da bodo častno zastopali slovenski nogomet, če že ne bi bilo mogoče odnesti obeh točk. Ako bodo v formi in če ne bo kake posebne smole, bo ena točka že priromala v Ljubljano. Tekmo sodi g. Kap.

V Splitu se spoprimeta Hajduk in Vojvodina. Sodnik g. Fabris.

V Osijeku se srečata osiješka Slavija in Gradjanski. Tekmo pa sodi g. Petkovič.

V Zagrebu si bosta stala nasproti Hašk in Jugoslavija. Sodil bo g. Podupsky.

Za tekme vlada veliko zanimanje; nas pa seveda zanima predvsem tekma med našim zastopnikom v ligi in BASK-om.

Kako so startali amerikanski lahkoatleti v Pragi? 8. avgusta se je vršil v Pragi lahkoatletski miting, na katerem so startali v Evropi se nahajajoči amerikanski lahkoatleti. Gledalcev je bilo 8000. Gostje se niso posebno napenjali, a so kljub temu s'gurno zmagali. Rezultati so naslednji: 100 m: 1. Metcalfe (Amerika) 10.8; 2. Heyduk 11; 3. Engel (Hagibor); 3000 m: Mac Cluskey (Amerika) 8:53; 2. Jellinek (200 m naprej) 9:00; **skok v višino:** 1. Spitz (Amerika) 1.90; 2. Kratky (Slavija) 1.86; 3. Zamis (Kraljevi gradec) 1.83 m; **krogla:** 1. Douda (Praga) 15.29 m; 2. Anderson (Amerika) 14.88 m; 3. Laborde (Amerika) 14.455 m; **200 m** 1. Metcalfe (Amerika) 21.6; 2. Lövy (Hagibor); 3. Raban (Sparta); **800 m:** 1. Cunningham (Amerika) 1:57.8; 2. Ny (Švedska) 1:57.9; 3. Rositzky (Slavija); **Disk:** 1. Laborde (Amerika) 48.79 m; 2. Anderson (Amerika) 47.71 m; 3. Chemelik (Slavija) 43.01; **400 m:** 1. Fuqua (Amerika) 49.4; 2. Knenicki (Praga) 50.4; 3. Novotny (Slavija) 51.2; **skok v daljavo:** Hoffmann (Sparta) 7.01 m; **110 m zapreke:** 1. Morris (Amerika) 15; 2. Jandera (Slavija) 15.7; 3. Komanek (Zlin) 16; **500 m:** 1. Cunningham (Amerika) 4:10.6; 2. Simek (Praga) 4:12.6; **švedska štafeta:** 1. Amerika 2:04.8; 2. Češkoslovaška 2:07.7.

Madjarska plavalna prvenstva. Pri mitingu U. T. E., ki se je vršil preteklo nedeljo, so bili doseženi najboljši rezultati v plavanju na 200 metrov. Prvak je postal Nemes (Pecs) s časom 2:22.6. Drugi je bil Szekely (F. T. C.) 2:23, tretji pa Meszöly (F. T. C.) s časom 2:24.2. V hrbtnem plavanju na 200 m je zmagal Bitskey v času 2:49.6, v prsnem plavanju na 200 m pa Hild v času 3:01.2.

Cartonnet, izborni francoski plavač zopet trenira. Imenovanemu plavaču se je njegovo zdravstveno stanje toliko izboljšalo, da je začel zopet z rednim treningom. Prihaja zopet v staro formo in se namerava pri francoskih prvenstvih udeležiti 100 m crawla.

Kako so plavali Čehoslovaki pri svojih prvenstvih. V Brnu se je vršilo 6. t. m. češkoslovaško plavalno prvenstvo, ki je tako-le izpadlo: **Gospodje:** 200 m prosto: Schön 2:27.4; 200 m prsno: Czegka 3:00.4; 100 m hrbtno: Heiling 1:16.8; 100 m prosto: dr. Steiner 1:03.8; 400 m prosto: Getreuer 5:37.6; 4×100 m prsno: Hagibov 5:32.7; 4×200 m prosto: Hagibov 10:30.5. **Dame:** 100 m prosto: Mezenauer 1:20.8; 200 m prsno: Würfel 3:25; 4×100 m prosto: Slavia I. 7:07.2; 4×100 m prsno: Slavia 6:45.9; 100 m hrbtno: Freund 1:35.6; 400 m prosto: Freund 6:45. V klubskem tekmovanju so zmagali g. Hagibova s 125 točkami, pri damah pa Slavia s 173 točkami.

Pri finskih lahkoatletskih prvenstvih so bili doseženi ti-le rezultati: 5000 m: Iso Hollo 14:52.3; 800 m: Michelson 1:54.9; 400 m zapreke: A. Järvinen 55.3; 100 m: Strandvall 11.1; krogla: Allaratu 15.09 m; skok v višino: Peräsalo 1.90 m; skok v daljavo: Dolaro: 6.98 m; kladivo: Koutanen: 51.06 m.

Ladoumegue je startal v Parizu na 1500 m in je zmagal v času 3:59.6.

Amerikancem niso všeč metri. Kakor znano so Amerikanci vse proge računali z jardi. Letos so prvič izvedli svoja prvenstva na meterskih progah. Toda napram meterskim progam, pa je vladalo tako nerazpoloženje, da je računati s tem, da bo amerikanska lahkoatletska zveza zopet uvedla jardne mere.

Amerikanski lahko-atleti, ki se nahajajo v Evropi, povsod zmagujejo, kamor pridejo. Rezultati berlinske sportne prireditve izgledajo tako-le: 100 m: Metcalfe (Amerika) 10.4; 200 m Metcalfe 21; 400 m: Jucqua (Amerika) 48.3; 1000 m: Cunningham (Amerika) 2:24.6; 3000 m: Syring (Nemčija) 8:38; 110 m zapreke: Morris (Amerika) 15; olimpijska štafeta: Amerika: 3:16; disk: Laborde (Amerika) 47.7; kopje: Weimann (Nemčija 72.6 m (rekord); skok v višino: Spitz (Amerika) 1.93 m; skok s palico v višino: Pojmacvich (Argentinija) 4:03.

V Hanovru, kjer so nastopili Amerikanci v večernem mitingu pred 12000 glavo množico, so bili doseženi naslednji rezultati: 100 m: Metcalfe 10.7; 200 m: Metcalfe 22; 400 m: Jucqua 47.8; 800 m: Cunningham 1:52.6; 3000 m: Syring (Nemčija) 8:36.2; 110 m zapreke: Morris 14.8; skok v višino: Spitz 1.91 m; krogla: Sievert (Nemčija) 15.89 m; disk: Laborde 47.76 m.

Črnec kola Ajayi se poslavlja z Gorenjskega

Kakor smo že poročali, je imel črnec Kola Ajayi svoje predavanje tudi na Goreniskem. Najpovoljnejši obisk je imel gotovo na Jesenicah, kjer je tudi ostal štiri dni. Obiskal je Vintgar in Bled in se je divil nad lepoto naše Gorenjske.

V začetku tega tedna pa je zapustil Gorenjsko. Predaval bo še najbrž v Kočevju, v Novem mestu in na Štajerskem.

Omeniti moram, da se ljudje niso toliko zanimali za njegovo predavanje kakor za njegovo črno polt. Nič novega nam ni povedal, vse to smo že neštetokrat čitali v naših časopisih. Slike so bile lepe.

Kar se nam je čudno zdelo, je to, da je prirejal predavanja v svoji režiji. Pravil je sicer, da so ga hoteli esperantisti ogoljufati, kar pa zelo dvomim, saj so mu povsod šli na roko, mu dajali nasvete itd. Drugim je očital dobičkaželjnost, a sam boleha na tej bolezni. Dobro bi bilo tudi, da bi nam povedal kaj več o sebi in o svoji domovini, daje pa samo nejasne odgovore.

Za Evropo ni imel nobene dobre besede, videl je samo pokvarjene kristjane, kar je pa razumljivo, saj ni obiskoval naših cerkva in ni videl, da so polne pobožnih vernikov. Čudno, da je že ni pobrisal v Afriko, ker je pri nas tako »slabo«. Pa brez zamere. Želim mu vseeno obilo uspeha. Kdor še ni videl zamorca, ta si ga naj dobro ogleda, žal mu ne bo.

Golobič Peter.

Kongres slov. pravnikov

Belgrad, 11. avg. l. Kakor znano, bo v prvi polovici meseca septembra kongres pravnikov slovanskih držav v Bratislavi. Program kongresa je sedaj že definitivno določen. V petek 8. septembra ob 9. dopoldne bo odkritje spominske plošče velikega pisatelja Svetozarja Hurbanu Vajanskega, ob treh popoldne pa bo sestanek posameznih članov. Naslednjega dne ob 9. dopoldne bo slovesna otvoritev kongresa. Ob treh popoldne se bodo sestale posamezne znanstvene sekcije, ki bodo nadaljevale svoje delo tudi prihodnjega dne. Dne 10. septembra bodo posamezne sekcije še v teku dopoldneva končale svoje delo, popoldne ob treh pa bo kongres slovesno zaključen. Znanstveno delo kongresa je razdeljeno na 10 sekcij in sicer na sekcije za privatno, trgovinsko, kazensko, ustavno in upravno pravo, na sekcijo za meščanski sodni postopek, za narodno-gospodarska vprašanja, za mednarodna in cerkvena vprašanja in za sociologijo. O vseh teh vpršanjih bodo referirali samo znani strokovnjaki. Od Slovencev bodo referirali dr. Metod Dolenc, dr. Gregor Krek, dr. Stanko Lapajne in dr. Otmar Pirkmajer. Ob času kogresa slovanskih pravnikov v Bratislavi bo tudi razstava juridičnih knjig in časopisov. Pripravljalni odbor bo organiziral več skupnih izletov po Čehoslovaški. Udeleženci kongresa se bodo verjeto udeležili tudi slavnosti, ki bodo na Dunaju 1. in 2. septembra v spomin 250 letnice, odkar ej Jan Sobieski osvobodil Dnuaj od Turkov. Jugoslovanski udeležnci pravniškega kongresa bodo odpotovali iz Belgrada z ladjo dne 5. in 6. septembra. Na potu v Bratislavo se bodo ustavili tudi v Budimpešti.

POSETNIKOM »MARIBORSKEGA TEDNA«!

Ko vračaš gost od vinske se razstave,
na »Mesto Ljutomer« Ti ne pozabi,
tu dobiš jedače in pijače stare slave
in vsak posetnik še prijatelje povabi!

Štibler, restavracija »Mesto Ljutomer«
Vetrinjska ulica 3.

Otvoritev nove restavracije

„TRIGLAV“

Maribor, Aleksandrova c. 45

nasproti Glavnega kolodvora

Sporočam cenjenemu občinstvu Maribora in okolice, da sem s temeljitim prenovljenjem vseh lokalov uredil gostilno odgovarjajočo vsem zahtevam sodobnosti. Oprt na svoje dolgoletno strokovno znanje bom svoje cenj. goste vsikdar zadovoljil. — Izvrstna kuhinja, toči se prvovrstno vino in pivo. Lepi in prijetni restavracijski prostori. — Sprejmejo se stalni abonenti na kosilo in večerjo. Menu a la cart. — Solidne cene. — Postrežba točna.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

Ferdo Ogrinc, restavrater

Beli teden
za znižane cene!

Ženski platneni „Tenis“ . . . . . preje Din 49·— sedaj Din 29·—
Otroški semiš-čeveljčki . . . . . preje Din 59·— sedaj Din 39·—
Ženski, kombinirani z usnjem . . . preje Din 69·— sedaj Din 49·—

Preskrbite se z več pari za manj denarja!

Bata

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe dobe

Služkinjo

za vsa hišna dela, vajeno tudi kuhe, ne pod 30 let staro, pridno in pošteno, takoj sprejmem. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9222. (b)

Vajenci

Kmečki fant

se želi izučiti v trgovini z vso oskrbo. Kdor ga sprejme, dobi 1000 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9113. (v)

Učenec

z zadostno šolsko naobrazbo, ki ima vso oskrbo pri starših — se sprejme v špeceriisko trgovino I. Krivic. Ljubljana, Frančiškanska ulica. (v)

Stanovanja

IŠČEJO:

Stanovanje

dvo- ali trisobno, svetlo in snažno, se išče. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Duhovnik« 9241. (c)

Mlada zakonca

iščeta čedno enosobno stanovanje s pritiklinami, ne daleč iz mesta. Cenjene ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov.« pod št. »300« (c)

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

v Slomškovi ulici se takoj odda. Več pri kamnoseku A. Vodniku pri glavnem kolodvoru v Ljubljani. (č)

Dvosobno stanovanje

takoj oddam. Vodovod in elektrika. - Predovičeva 19, Moste. (č)

Trisobno stanovanje

se odda za 1. september v Gregorčičevi ul. 17-b. č

Stanovanje

soba, kabinet in pritikline, oddam z oktobrom. Glince, cesta X. št. 7. (č)

Opremljena soba

lepa in značna, se takoj odda pri sv. Jožefu solidni gospodični. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9242. (s)

Vnajem

IŠČEJO:

Dvoriščno skladišče

v sredini mesta, sestoječe iz svetlih in suhih prostorov v obsegu najmanj 120 m², iščemo za 1. november. Ponudbe z opisom in navedbo cene poslati na upravo »Slovenca« pod »Suhota predpogoj« 9202. (m)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Radio

RADIO
popravila, modernizacije, zamenjava
zastarelih tip za moderne
RADIO APARATE
izvrši najkulantneje
RADIOVAL
Ljubljana
Dalmatinova ulica 13.
Telefon: 3363

Posestva

Posestvo

v ljubljanski okolici, tričetrt ure od Ljubljane — naprodaj. Pripravno za večje podjetje, posebno za kurjerejo. Tekoča voda v bližini. Poizve se pri I. Oražem, Moste. (p)

Kupim posest

najraje blizu mesta. Plačam do 100.000 gotovine, 27.000 v knjižici, prevzamem tudi hipoteko. Ponuditi na upravo »Slov.« na naslov »Točen opis« št. 9221. (p)

Glasba

Slovensko društvo

v Beogradu kupi dobro ohranjen manjši harmonij. Ponudbe na: Drago Lednik, Beograd, Strossmayerjeva 25, III. ulaz. (g)

Auto-motor

Dvetonski Cheurolet

dobro ohranjen, z dobro pneumatiko, s plačanimi taksami in zavarovalnino, prodam. Simon Pirc, Podnart. (f)

Pohištvo

Pohištvo za salon

kompletno, starinska dragocenost, v najboljšem stanju, za ugodno ceno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 9115. (š)

Prodamo

Otroški vozički

najnovejši modeli, tricikli, igralni vozički — najnižje cene: M. Tomšič, Sv. Petra cesta 52. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Jabolka

kisla, hruške, zbrane, debele, sljive, fižol, sveži, ringlo po 3.25 Din kg. - Košare 35 kg. Zdravilni med 10 kg 136 Din — franko naročnik razpošilja brzovozno G. Drechsler, Tuzla. (l)

Novo kolo

se zelo poceni proda. — Dvorakova 3-I. (l)

Cvetlični med

garantirano naraven, prodaja samo na debelo po 10 Din za kg Čebelarstvo Blaževac, Piškorevci via Djakovo. (l)

Specialno izbiro
modnih hlač in pumparc
dobite najceneje pri
Preskerju, Sv. Petra c.

Tricikel

prodam za 2600 Din. — P. Škafar — Ljubljana, Borštnikov trg. (l)

Pozor trgovci!

Več tisoč parov sortiranih otroških, damskih in moških čevljev se v partijah po zelo ugodni ceni proda. Interesenti naj si blago ogledajo osebno pri Ivanu Prešernu, Kranj. (l)

Krasni oleandri

5 komadov, naprodaj. — Kolodvorska 24. (l)

Krušno moko

in vse mlevske izdelke, vedno sveže, dobite pri tvrdki A. in N. Zorman, Ljubljana, Stari trg 32. - Dostavi se tudi vsaka količina na dom. (l)

Obrt

Striženje 5 Din

britje 3 Din. — Obiščite »Rapid«, Sv. Petra c. 25.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko
vedno sveže oddaja na debelo
veletrgovina
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24

Naročajte »SLOVENCA«
najcenejši slovenski dnevnik

Josip Karničnik
Tovarniška zaloga perila
modna trgovina — polo srajce, navadne in svilene v vseh velikostih
MARIBOR, **Glavni trg 11**

krepi kri, živce in apetit!

Odraslim in otrokom!

Za popolno okrepitev otrok 3 velike steklenice, za odrasle 3 do 6 steklenic. V apotekah pol litra Din 35·-. — Po pošti razpošilja laboratorij „Alga“ Sušak. 3 stekl. Din 110·-, 6 stekl. Din 220·- in eno zastonj, 12 stekl. Din 440·- in dve zastonj

(Odobreno od min. socijalne politike in narodnega zdravja S. Br. 4787 23. marca 1932

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: Lovrenčič: Publius in Hispala, povest, broš 28 Din, vez 40 Din — Pierre L'Ermitte: **Deklica z odprtimi očmi**, povest, broš 30 Din, vez 42 Din — Pierre L'Ermitte: **Kako sem ubila svojega otroka**, povest, broš 35 Din, vez 45 Din — Biggers: **Kitajčeva papiga**, povest, broš 32 Din, vez 42 Din — Verne Jules: **20.000 milj pod morjem**, povest, broš 28 Din, vez 40 Din.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

89

Irski ljudski roman.

»Naj rajši zase moli kakor pa da mene preklinja,« je odgovoril Morty.

Ko je Salomon slišal bližajoče se korake, se je obrnil na svoji slami in zaklical z glasom, polnim resnobe in strahu: »Ali ste vi, prečastiti?«

»Ali ti je kaj bolje?« je vprašal Regan.

»Oh, ali nisi pripeljal duhovnika?« je očitajoče vprašal Salomon.

»Počakaj mož, počakaj.«

Stari mož je zaječal v strahu: »Oh, če umrjem brez odveze!«

»Poslušaj me,« je rekel Regan.

In začeli so se posvetovati in Salomon, ki je poznal Regana, kako vražast je, mu je žugal, da se mu bo po smrti prikazal kot duh, če bo pustil, da bo umrl brez spovednika. Regan pa je od svoje strani zahteval od Salomona, naj priseže pri vseh sedmih svetih zakramentih in sedmih blagoslovljenih svečah, da pri spovedi ne bo izdal svojih tovarišev.

To mu je Salomon v svoji sili obljubil in v dokazda bo ostal mož beseda, mu je dovolil, da sme biti zraven, kadar mu bo spovednik dajal odvezo. Ko so se zmenili, se je Morty odpravil po duhovnika. Salomon in Regan sta mu naročila, naj hiti, kar more.

»Kaj pa, če bi jaz šel po zdravnika?« se je ponudil Regan, samo zato, da bi Salomon ostal sam in med tem morda umrl.

»Ne, ne,« je branil Salomon, »nič več ne pomaga! Ne pusti me, da bi umrl sam, za božjo voljo! Ostani pri meni... pusti, da držim tvojo roko... tako... tako... Kakšna tolažba je, če se človek koga drži, dokler je še živ... da ni sam ob zadnji uri, da ne gre s sveta kakor zavržen!«

Salomon je postajal slabejši in slabejši, moči so mu pojemale in neprestano je klical po duhovni tolažbi. Regan je vsekakor zadostil svoji vesti, ko je poslal po duhovna, a upal je, da bo Salomon, še preden bo prišel duhovnik, umrl in da bodo tako s svojo tajnostjo izven nevarnosti.

Ta nečloveška želja se mu pa ni izpolnila zakaj zaslišal je peket konjskih kopit. Ko je stopil k vratom, je videl očeta Franka, ki je v hitrem koraku jezdil proti kočo. Regan se je vrnil k slamnatemu ležišču, kjer je ležal Salomon in rekel:

»Zdaj si zapomni, kaj si prisegel; da nas ne izdaš, zakaj če nas boš, se boš pekel v peklenskem ognju.«

»Gospod se me usmili,« je zamrmral umirajoči.

Regan je zopet stopil k vratom, da bi sprejel duhovnika. Dasi so mu bile ostudne besede, ki jih je govoril umirajočemu grešniku, še tople na ustnicah, ga je pozdravil, ko se mu je globoko priklonil: »Bog vas obvaruj, prečastiti!« Duhovnik je razjahal in stopil v kočo. Regan je obesil uzdo njegovega konja na kljuko ob vratnem podboju in hitro stopil za njim.

»No, ubogi moj mož, ali ste zelo bolni?« je začel oče Frank.

»Bog bodi zahvaljen, da ste prišli,« je dejal Salomon, »zakaj umiram, umiram...! Dajte mi tolažila svete vere in Bog vam povrni! Oh, jaz ubogi grešnik! Dajte mi odvezo za moje grehe in rešite mojo ubogo dušo!« je pobožno prosil ubogi Salomon.

»Pustite me samega z njim,« je rekel duhovnik, »izpovedal bi se rad.«

»Prosim, prečastiti, on nima ničesar, česar bi se moral izpovedati,« se je drzko vteknil Regan. »Pravi, da hoče samo tolažila svete vere, preden umrje.«

»Umaknite se,« je rekel duhovnik. »Vedeti bi morali, da ne more sprejeti svetih zakramentov brez izpovedi.«

»Ne utegnem, da bi več izpovedal kakor to, da sem zakrknjen grešnik in da se kesam svojih grehov in da upam, da bom izveličan, če mi prečastiti daste odvezo,« se je oglasil Salomon.

»Bog vam pomagaj, ubogi mož,« je sočutno dejal oče Frank; »dal vam bom tolažila svete vere, a oprati si morate vest; grešili ste.«

»Več sem grešil kakor pa imam časa za izpoved,« je priznal Salomon s slabotnim glasom. »Izpovem se, da sem ubogi grešnik in prosim Boga in svojega Odrešenika, naj mi odpusti. Ali mi boste dali odvezo in mi obljubili večno izveličanje? Oh, usmilite se moje uboge grešne duše in dajte mi odvezo... in denar imam... dosti denarja, prečastiti.«

»Ne mislite zdaj na denar, ubogi grešni človek, ampak mislite na rešitev svoje duše. Izpovejte se pred Bogom, ki ve za vaše grehe in vam jih hoče odpustiti, če se jih skesate in izpoveste.«

»Oh, saj bom vse pustil Njemu v čast, duhovni oče, če mi daste odvezo in boste brali maše za mojo ubogo dušo, ko bom šel s tega sveta in denar imam, da bom plačal zanje... veliko denarja... ali boste brali maše zame?«

»Najprvo se izpovejte,« mu je dobrotno prigovarjal duhovnik.

»Nimam nič več kakor samo to, kar sem že povedal... ubogi grešnik sem in prosim odveze in če greste, prečastiti, v Follsko drago... tam na zgornjem koncu drage štrli ven velika skala in blizu nje, više gor na hribu, so leskova drevesa...«

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Lojze Golobič